

ביאור בדרך אפשר

1 קדש¹ ישראל להגוי ראשית תבואתה, כל אוכליו יאשמו
 2 גו², ופרש התרגום (והוא בפרוש רש"י) כדמעה ארמות
 3 עללא דמן דאכיל מיניה חייב למימת (כתרומה והנקראת דמעה
 4 ככתוב "מלאתך ודמך לא תאחר") שהורמה (הופרשה) שמי שאוכל ממנה
 5 חייב למות. היינו, שישאל הם
 6 בתרומה (קדש ישראל)
 7 שהאוכל ממנה חייב מיתה³,
 8 וכשירו חצד עומר ארמותא,
 9 היינו, שישאל הם כראשית
 10 קציר לפני העמר (ראשית
 11 תבואתה) שאסור באכילה
 12 ואפשר לאכול מהתבואה החדשה בכל
 13 שנה רק לאחר הבאת קרבן העומר ביום
 14 ט"ז בניסן והאוכלו מתחייב, כן
 15 כל אוכליו יאשמו כל מי שפוגע
 16 בבני ישראל האוכל בהם, יענש.
 17 וצריך להבין⁴, למה דמה
 18 הנביא את ישראל לב' לשני
 19 הענינים דתרומה ועמר, הרי
 20 תרומה היא נעלית יותר ויש לה
 21 קדושה גדולה יותר מעמר, וגם
 22 הענש דאכילת תרומה חמור
 23 יותר, כי רק האוכל תרומה חייב מיתה
 24 ובפרט שתרומה היא גם
 25 מהמבחר שבתבואה, מחטים
 26 שהם מאכל אדם, והעמר הוא
 27 משעורים שהם מאכל בהמה,
 28 והרי האדם הוא נעלה יותר
 29 מהבהמה. ואם כן, מה מוסף
 30 הפתוב שישאל הם ראשית
 31 תבואתה, כראשית קציר לפני
 32 העמר, נוסף על הענין דקדש
 33 ישאל, כתרומה והרי תרומה היא
 34 קדושה יותר נעלית יותר חמורה ומה
 35 יש בדימוי לעומר שלא קיים בדימוי
 36 לתרומה?

ביאור בדרך אפשר

נפשות שקיימות בכל יהודי. נפש האלקית ונפש הבהמית⁶, נפש
 האלקית נקראת בשם אדם, ועל בני ישראל נאמר אדם אתם⁷,
 לפי שהיא הנפש האלוקית אדמה לעליון⁸, דומה לקדוש-ברוך-הוא
 וכפי שכתוב בספר התניא (פרק ב) שהנפש האלוקית היא "חלק אלוה ממעל
 ממש" ונפש הבהמית כשמה
 כן ענינה כפי שהיא נקראת כך
 מהתהוה שהיא בהמה כי עיקר
 מהתהוה של הנפש הבהמית הוא הכוח
 המתאוה ובכך היא דומה לבהמה,
 שכל ענינה הוא סיפוק התאוות שלה.
 ועבודת האדם צריכה להיות
 בב' הנפשות גם יחד, וכמו
 שנתבאר לעיל⁹ במאמר דיבור
 המתחיל 'מי מנה עפר יעקב' שנאמר
 בחג הגאולה י"ב בתמוז שנה זו,
 תשי"ח (יצא לאור ב'דבר מלכות'
 פרשת בלק עם ביאור בדרך אפשר)
 בענין הבקשה של בני ישראל מאת
 הקדוש-ברוך-הוא (בפרק ע"ט בתהלים
 שאמירתו התחילה ב"י בתמוז השנה,
 תשי"ח, התחלת שנת הע"ט להולדת
 הרבי הרי"צ נשמתו-עדן) והשב
 לשכנינו שבצתים¹⁰, כעונש על
 מעשיהם הלא טובים שבצתים
 דייקא, והפסוק מדייק ואומר
 "שבצתים" היינו פעמיים שבע דקאי
 שהכוונה על שבע המדות של
 ב' הנפשות, נפש האלקית
 ונפש הבהמית, היינו,
 שהעבודה עבודת ה' באמצעות
 כחות הנפש צריכה להיות לא

בס"ד. שבת פרשת פינחס, מברכים החדש מנחם-אב, ה'תשח"י

(הנחה בלתי מוגה)

1 קדש¹ ישראל להגוי ראשית תבואתה, כל
 2 אוכליו יאשמו גו², ופרש התרגום
 3 (והוא בפרוש רש"י) כדמעה ארמות עללא
 4 דמן דאכיל מיניה חייב למימת, היינו, שישאל
 5 הם בתרומה (קדש ישראל) שהאוכל ממנה חייב
 6 מיתה³, וכשירו חצד עומר ארמותא, היינו,
 7 שישאל הם כראשית קציר לפני העמר (ראשית
 8 תבואתה) שאסור באכילה והאוכלו מתחייב, כן
 9 כל אוכליו יאשמו. וצריך להבין⁴, למה דמה את
 10 ישראל לב' הענינים דתרומה ועמר, הרי תרומה
 11 היא נעלית יותר מעמר, וגם הענש דאכילת
 12 תרומה חמור יותר, ובפרט שתרומה היא גם
 13 מהמבחר, מחטים שהם מאכל אדם, והעמר הוא
 14 משעורים שהם מאכל בהמה, והרי האדם הוא
 15 נעלה יותר מהבהמה. ואם כן, מה מוסף הפתוב
 16 שישאל הם ראשית תבואתה, כראשית קציר
 17 לפני העמר, נוסף על הענין דקדש ישאל,
 18 כתרומה. וכללות הענין הוא, דהנה פתיב⁵ ונפשות
 19 נפשות, נפש האלקית ונפש הבהמית⁶, נפש האלקית נקראת בשם אדם, אדם
 20 אתם⁷, לפי שהיא אדמה לעליון⁸, ונפש הבהמית כשמה כן ענינה שהיא
 21 בהמה. ועבודת האדם צריכה להיות בב' הנפשות, וכמו שנתבאר לעיל⁹ בענין
 22 והשב לשכנינו שבצתים¹⁰, שבצתים דייקא, דקאי על שבע המדות של ב'
 23 הנפשות, נפש האלקית ונפש הבהמית, היינו, שהעבודה צריכה להיות לא

(1) על העתק ההנחה שבספריית אגודת חסידי חב"ד – ציין כ"ק אדמו"ר שליט"א בכת"ק: "רשימות הצ"צ" (ראה לקמן הערה (3). "ונה"ע רואים ע"ח" (ראה לקמן הערה (10). (2) ירמ"י ב, ג – הפטרת פרשתנו. (3) חלה פ"א מ"ט. (4) ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' אירכא ואילך. (5) ישע"י נו, טז. (6) תניא פ"א. (7) יחזקאל לד, לא. (8) של"ה כ, ב. שא, ב. ובכ"מ. (9) ד"ה מי מנה די"ב תמוז פ"ב (לעיל ע' 131 ואילך); וד"ה ה' שארית יעקב דש"פ בלק פ"ז (לעיל ע' 179 ואילך). (10) תהלים עט, יב.

קודש ישראל להוי' ראשית תבואתה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 זה בזה ישְׂרָאֵל בְּאוֹרֵיָא וְאוֹרֵיָא בְּקוֹדֶשׁ-בְּרִיךְ-הוּא¹¹ בני
 43 ישראל בתורה והתורה בקדוש-ברוך-הוא. דְּהֵנָּה¹², הַתּוֹרָה נִתְּנָה
 44 לְמִטָּה בעולם הזה דְּוָקָא, וְכֹאֲשֶׁר הַמְּלֹאכִים בְּקִשּׁוֹ לקבל אֵת
 45 הַתּוֹרָה לעצמם בְּאִמְרָם לקדוש-ברוך-הוא תְּנֵה הוֹדָף עַל
 46 הַשָּׁמַיִם¹³, הִנֵּה אִף שֶׁבִקְשׁוּ
 47 אֵת הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁהִיא
 48 בְּרוּחַנִיּוֹת [שֶׁהִרִי הַמְּלֹאכִים
 49 יָדְעוּ מֵה שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה,
 50 והבינו שהתורה מדברת גם בנשמות
 51 וּמְכַל-מְקוֹם בְּקִשּׁוֹ המלאכים
 52 שֶׁתַּנְתֵּן הַתּוֹרָה לָהֶם, וְהִינּוּ
 53 לְפִי שֶׁכּוֹנְתָם הִיָּתָה שִׁתְּנּוּ
 54 לָהֶם הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁהִיא
 55 בְּרוּחַנִיּוֹת], מְכַל-מְקוֹם
 56 הַשִּׁיבוּ לָהֶם, כְּדַבְּרֵי חֲכִמֵינוּ ז"ל
 57 שֶׁבִמְעַנָּה לְבַקְשָׁתָם שֶׁל הַמְּלֹאכִים לְקַבֵּל
 58 אֵת הַתּוֹרָה, אָמַר לָהֶם מִשֶׁה רַבְּנּוּ
 59 כְּלוּם לְמִצְרַיִם יִרְדְּתֶם כּוֹי'
 60 יִצְרָהֲרַע יֵשׁ בִּינֵיכֶם¹⁴ ואם כן
 61 אֵיךְ תִּקְבְּלוּ אֵת הַתּוֹרָה שֶׁכְּתוּב בָּהּ
 62 "אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ
 63 מִצְרַיִם" וְיֵשׁ בָּהּ אֲזוּהָרוֹת לֹא לְעַבֹּר
 64 עֲבִירוֹת כִּפִי שֶׁהִיצֵר הֵרַע מִפְתָּה, בִּינּוֹן
 65 שֶׁתְּכַלִּית עֲלוֹי הַתּוֹרָה הוּא
 66 כְּפִי שֶׁנִּתְּנָה לְמִטָּה דְּוָקָא,
 67 שֶׁנִּסְעָה מִמְּקוֹמָה לְמַעְלָה בְּאֵלֹקוֹת,
 68 תִּכְמַתּוּ וּרְצוּנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 69 וְיִרְדָּה כּוֹי' מִדְּרַגָּה לְדְרַגָּה עַד
 70 שֶׁנִּתְּלַבְּשָׁה בְּדִיו וְקִלְף גִּשְׁמִי
 71 וּבְהִלְכוֹת בְּעֵנְיָנִים גִּשְׁמִיִּים¹⁵,
 72 שֶׁזָּהוּ הַמְּשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל
 73 הַמַּעֲנָה לְמֵלֵאכִים לְמִצְרַיִם
 74 יִרְדְּתֶם, מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיִּצְרַיִם
 75 וְהַגְּבֻלוֹת הָעוֹלָם הַמְּכֻסִּים עַל
 76 הָאוֹר הַלּוֹקִי, וְהָאֵם יִצְרָהֲרַע יֵשׁ
 77 בִּינֵיכֶם, דְּהִינּוּ דְּבַר הַמַּעֲלִים
 78 וּמִסְתִּיר עַל רֵצוֹן ה' כּוֹי', וְעַל-
 79 יְדֵי יִרְדָּה זוֹ שֶׁל הַתּוֹרָה מִלְּמַעְלָה
 80 לְמִטָּה נִעְשָׂה כְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר
 81 תְּכַלִּית הָעֲלוֹי דְּתוֹרָה,
 82 שֶׁמִּתְקַשְׂרֵת וּמִתְחַבֵּר בְּקוֹדֶשׁ-בְּרִיךְ-הוּא, בְּאוֹפֵן יוֹתֵר נִעְלָה מִכְּפִי

1 רַק עִם הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית, אֲלֵא גַם בְּכַרּוֹר הַמַּדּוֹת דְּנִפְשׁ
 2 הַבְּהֵמִית, לְהַפְרִיד אֵת הֵרַע שֶׁבָּהֶם מִהַטּוֹב וּלְהַעֲלוֹת אֵת הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם
 3 לְקְדוּשָׁה אֲשֶׁר, נוֹסֵף עַל עֵצֶם מַעֲלַת הַכְּרִי הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית,
 4 הִנֵּה עוֹד זָאת, שֶׁעַל-יְדֵי בְּרוּר הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית נִעְשָׂה תוֹסֶפֶת
 5 עֲלוֹי גַם בְּנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית, כְּמוֹ
 6 שֶׁנִּתְּבָאָר לְעֵיל בְּדִבְרוֹר הַמִּתְחַלֵּל
 7 'מִי מִנָּה' שֶׁנֶּאֱמַר ב"ב תִּמּוֹ וּבְדִבְכוֹר
 8 הַמִּתְחַלֵּל 'וְהִיא שְׂאֵרִית יַעֲקֹב' שֶׁנֶּאֱמַר
 9 בְּשֶׁבֶת פֶּרֶשׁת בִּלְק שֶׁנָּה זוֹ, תְּשִׁיחַ,
 10 בְּאַרְבָּעָה עַל פִּי הַמְּבוּאָר בַּחֲסִידוֹת
 11 שֶׁשׁוֹרֵשׁ הַמִּידוֹת שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 12 הוּא מֵעוֹלָם הַתּוֹהוֹ שֶׁבּוֹ הָאוֹרוֹת
 13 מְרוּבָּים וְהַכְּלִים מוֹעֲטִים, וְלִכֵּן הַמִּידוֹת
 14 הֵם בְּתוֹקֵף גְּדוֹל. וְשׁוֹרֵשׁ הַמִּידוֹת שֶׁל
 15 הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית הוּא מֵעוֹלָם הַתִּיקוֹן
 16 שֶׁבּוֹ הָאוֹרוֹת הֵם בְּהַתִּישׁוּבוֹת בְּכָלִים
 17 וְלִכֵּן הֵם בְּבִיטוּל, וְכֹאֲשֶׁר הָאָדָם פּוֹעֵל
 18 בִּיטוּל בְּמִידוֹת שֶׁל נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית הַדְּבַר
 19 גּוֹרֵם הַתְּכַלְלוֹת' בֵּין הַמִּידוֹת שֶׁל הַנֶּפֶשׁ
 20 הַבְּהֵמִית וְאֵלֶּה שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית.
 21 וְעַל יְדֵי זֶה נוֹסֵף גַם בְּמִידוֹת שֶׁל הַנֶּפֶשׁ
 22 הָאֱלֹקִית. וְזֶהוּ גַם מֵה שֶׁנֶּאֱמַר
 23 בְּכַתּוּב שִׁישְׂרָאֵל הֵם רֵאשִׁית
 24 תְּבוּאָתָה, כְּעֹמֵר שְׁעוּרִים,
 25 שֶׁעֲנִינוּ בְּעַבְדָּה בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם
 26 הוּא בְּרוּר הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית,
 27 שֶׁזָּהוּ הוֹסֵפָה עַל הָעֵנְיָן
 28 דְּקִדְשׁ יִשְׂרָאֵל, כְּתוּרָמָה,
 29 מֵאֲכַל אָדָם, לְפִי שֶׁעַל-יְדֵי
 30 בְּרוּר הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית נִעְשִׂית
 31 עֲלִיָּה וְתוֹסֶפֶת גַּם בְּנֶפֶשׁ
 32 הָאֱלֹקִית וְזֶה הַמַּעֲנָה לְשֵׁאלָה מֵה
 33 הַתּוֹסֶפֶת בְּדִמּוּי שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹמֵר
 34 לְעוֹמֵת הַדִּמּוּי לְתוּרָמָה – אֲמַנֵּם יֵשׁ
 35 מַעֲלָה בְּתוּרָמָה שֶׁהִיא מִמֵּאֲכַל אָדָם עַל
 36 הָעוֹמֵר שֶׁהוּא מִמֵּאֲכַל בְּהֵמָה, אֲבָל
 37 דוּקָא בְּרוּר הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית, הָעוֹמֵר,
 38 גּוֹרֵם תוֹסֶפֶת בְּנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית.
 39 (ב) וְיִוָּבֵן זֶה מִמָּה שֶׁמִּצִּינוּ
 40 בְּעֵנְיָן הַתּוֹרָה, שֶׁעַל-זֶה אָמְרוּ
 41 בְּבוֹהֵר תְּלַת קְשָׁרִין מִתְקַשְׂרִין דָּא בְּדָא, שְׁלוּשָׁה קְשָׁרִים מִתְקַשְׂרִים

(11) ראה זח"ג עג, א. 12) בכל הבא לקמן – ראה ד"ה וכל העם רואים תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קסה ואילך). וראה גם המשך וכל העם רואים תש"ו (סה"מ תש"ו ע' 96 ואילך). ד"ה וידברו גו' אנכי תשי"ד (תו"מ חיי"ב ע' 14 ואילך). 13) תהלים ח, ב. וראה שבת פח, סע"ב ואילך. 14) שבת שם. 15) ראה תניא פ"ד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 השייתה קודם היירדה למטה וּכְמֵאֲמַר הַיְדוּעַ שְׁדוּד הַיָּה
 2 מִחֶבֶר תּוֹרָה שְׁלֹמְעֵלָה בְּקוֹדֶשֶׁת-בְּרִיף-הוּא¹⁶ והיה ממשך
 3 ומגלה אלוקות בתורה. וּכְמוֹ כֵן יוֹכֵן בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בִּירִידָתוֹן
 4 לְמִטָּה בַּגּוֹף וְנִפְשׁ הַבְּהִמִית, והיירדה הזו דומה ליירדה של התורה
 5 מחמתו ורצונו של הקדוש-ברוך-הוא
 6 עד לעולם הזה הגשמי שהרי הנשמה
 7 היא "חלק אלוקה ממעל" שירדה
 8 ירדה גדולה עד להתלבשות בגוף
 9 גשמי בעולם הזה שְׁיִרְדָּה זֶה הוּא
 10 צֶרֶף עֲלֵיָהּ, ובסופו של דבר דווקא
 11 על ידי היירדה הגדולה, הנשמה
 12 מתעלה לדרגה יותר גבוהה מכפי
 13 שהייתה לפני היירדה.
 14 וְלִהְיֵין מַעֲלַת עֲנִין יְרִידַת
 15 הַנִּשְׁמָה לְמִטָּה, יוֹכֵן זֶה
 16 מְנַשְׂמַת אָדָם הָרֵאשׁוֹן
 17 שְׁנִשְׁמָתוֹ כּוֹלֵלַת אֶת כָּל
 18 הַנִּשְׁמוֹת¹⁷ כדברי רבנו הזקן באגרת
 19 הקודש שבתניא "כל הנשמות שבעולם
 20 היו כלולות באדם הראשון ודרך כלל
 21 הייתה נשמתו נחלקת למספר תרי"ג,
 22 רמ"ח אברים ושס"ה גידים, אך דרך
 23 פרט נחלקת לניצוצות אין מספר שהן
 24 נשמות כל ישראל מימות האבות
 25 והשבתים עד ביאת המשיח ועד בכלל
 26 שיקיים אז מה שכתוב והיה מספר בני
 27 ישראל כחול היס אשר לא יספר
 28 מרוב", דְּכָתִיב בֵּיה שְׂכָתוֹב בו,
 29 באדם הראשון, וַיִּפַח הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 30 הוּא בְּאָפִיו נִשְׁמַת חַיִּים¹⁸, וְכָךְ
 31 אֹמֵר כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 32 מִיִּשְׂרָאֵל בְּכַרְכוּתוֹי לְהַקְבִּיָה
 33 ב'כרכות השחר' בכל יום וְאֶתָה
 34 נִפְחָתָהּ בִּי, היינו שנתנית הנשמה
 35 בכל אדם, לא רק באדם הראשון, היא
 36 באופן של "ויפח" וְאִיתָה יֵשׁ, מוֹבָא
 37 בַּתְּנִיָא¹⁹ בְּשֵׁם הַזֶּה־מָאן דְּנִפַח מִתּוֹכֵיהּ נִפַח, מי שנופח מתוכו
 38 הוא נופח כי בניגוד להבל היוצא מהפה בעת דיבור רגיל שיוצא מחיצוניות
 39 האדם הרי כאשר אדם נופח אויר בכוח הרי זה מִתּוֹכֵיתוֹ וּמִפְּנֵימִיתוֹ,
 40 שְׁהוּא עֲנִין הַנְּפִיחָה בְּכַח, וכך גם למעלה, כביכול, "ויפח" משמעו
 41 שהדבר בא מהתוך והפנימיות ולא דבר חיצוני בלבד וְזֶהוּ הַחֲלוּק הַהֶבְדֵּל
 42 בֵּין הַתְּהוּוֹת כָּל הַנְּבָרָאִים מִכּוּחוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁהוּא
 43 עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב²⁰ בְּדָבָר הַוְי' שְׁמִים נַעֲשׂוּ

וּבְרוּחַ פִּי כָּל צָבָאָם, הרי שכל הנבראים נתהוו מהדיבור (וכמבואר
 ב'שער היחוד והאמונה' שבספר התניא שאור האלוקי המהווה את הנבראים
 בא באמצעות עשרת המאמרות של מעשה בראשית) לְבְרִיאת הָאָדָם
 שְׁעַל-זֶה נֶאֱמַר לְשׁוֹן נְפִיחָה, שְׁהוּא בְּכַח דְּוָקָא וממילא היא
 מהתוך והפנימיות. וְהַעֲנִין הוּא,
 שְׁפָאֶשֶׁר הַהִמְשָׁכָה הוּא
 בְּהַדְרָגָה, מַעֲלָה לְעֵלּוּל,
 מְסִיבָה לְתוֹצֵאָה שֶׁהַקֶּשֶׁר בֵּינֵיהֶם יֵשִׁיר
 וְכוּרֵוּ (כמו, למשל, התהוות רגש
 המידות שבלב מהשכל שבמוח שהיא
 בדרך 'עילה ועלול', כפי שיבואר להלן,
 וכך גם בכל התהוות מדרגה לדרגה
 שהקשר בין שתי הדרגות הוא ישיר
 וקרוי) אֲזִי מְסַפִּיק גַּם בְּחִינַת
 דְּבּוּר בְּלִבְד, וְאִין צְרִיף לְכַח
 מִיַּחַד דְּוָקָא, כי בהתהוות כזו אין
 פלא וחידוש גדול כל כך מִה-
 שְׁאִין-כֵּן פֶּאֶשֶׁר הַהִמְשָׁכָה
 הוּא שְׁלֵא בְּהַדְרָגָה ואין יחס
 ישיר בין המהווה והמתהווה, אֲלֵא
 בְּדֶרֶךְ דְּלוּגַ עַל פְּנֵי מַרְחָק גְּדוּל
 וְהַתְּחַדְשׁוֹת שֶׁל עֲנִין בְּלַתִּי צְפוּי,
 אֲזִי צְרִיף לְכַח מִיַּחַד, וְהוּא
 עֲנִין הַנְּפִיחָה ומאחר שהתלבשות
 הנשמה לפעול בתוך גוף גשמי היא
 חידוש גדול, הדבר בא באופן של
 "ויפח" מִתּוֹכֵיתוֹ וּפְנִימִיתוֹ שֶׁל
 הקדוש-ברוך-הוא (וכמבואר בתניא
 פרק ב' שהכוונה גם לכך שהנשמות
 נמשכו ממחשבתו וחכמתו של
 הקדוש-ברוך-הוא המאחדת בו
 עצמו).

ג) וְיוֹכֵן זֶה הַהֶבְדֵּל בֵּין הַתְּהוּוֹת
 וְהַמְשָׁכָה יַחֲסִית וְהַדְרָגָתִית, להתהוות
 וְהַמְשָׁכָה בְּדֶרֶךְ דְּלוּגַ עַל-דְּרָף-
 מְשָׁל מִפְּחוֹת הַנְּפִשׁ, הַחֵל
 מִפְּחוֹת הַיּוֹתֵר נַעֲלָה שְׁהוּא כַח הַשְּׂכָל.
 דְּהֵנָּה, הַמְשָׁכַת הַשְּׂכָל מִפְּחוֹת הַמְשָׁכִיל הוּא בְּסֻדָּר
 וְהַדְרָגָה, וְהַגֵּם שְׂכַח הַמְשָׁכִיל אִינוֹ מְצִיאוֹת שְׂכָל
 מִמֶּשׁ, מְפַל-מְקוֹם, לְהִיּוֹתוֹ מְקוֹר לְמְצִיאוֹת שְׂכָל
 מִבֵּין כּוּחוֹת הַנֶּפֶשׁ שְׁהוּא כַח הַשְּׂכָל. דְּהֵנָּה,
 הַמְשָׁכַת וְהַתְּהוּוֹת וְהַתְּגַלּוֹת הַשְּׂכָל הַרְעִיּוֹן הַשְּׂכָלִי מִפְּחוֹת הַמְשָׁכִיל
 הַכּוּחַ הַנֶּפֶשִׁי לְהַמְצִיא וְלַהֲבִין רַעֲיוֹנוֹת שְׂכָלִים הוּא בְּסֻדָּר וְהַדְרָגָה, כֵּן
 שִׁישׁ קֶשֶׁר וַיַּחֲסֵ גְלוּי בֵּין כּוּחַ הַמְשָׁכִיל וְהַשְּׂכָלִי וְהַגֵּם שְׂכַח הַמְשָׁכִיל
 אִינוֹ מְצִיאוֹת שְׂכָל מִמֶּשׁ אֵלָּא כּוּחַ נֶפֶשִׁי שִׁישׁ בוֹ יְכוּלַת וּפּוֹטֵנְצִיאַל
 לְהַשְׂכִּיל הַשְּׂכָלִית כְּעוֹד הַשְּׂכָלִית עַצְמוֹ אִינוֹ מוֹגֵדֵר כְּרַעֲיוֹן שְׂכָלִי ('שכל'),
 מְפַל-מְקוֹם, לְהִיּוֹתוֹ מְקוֹר לְמְצִיאוֹת שְׂכָל דְּוָקָא, וְלֵא

(16) ראה לקו"ת שלח מז, ג (במעין החכמה). ובכ"מ. 17) ראה טעמי המצוות להרח"ו פ' קדושים. סהמ"צ להצ"צ כח, א ואילך. 18) בראשית ב, ז. 19) רפ"ב. 20) תהלים לג, ו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

47 **שְׁהוּא הָעֵלֶם שְׂאִינוּ בְּמִצִּיאוֹת** בניגוד לאש שבגחלת שניתן להגדיר
 48 אותה כאש קיימת במציאות ואם ישפכו מים על הגחלים האש שבהם תכבה,
 49 **וְלֹכֵן בְּכַדֵי לְגִלוֹת אֶת הָאֵשׁ מִצּוֹר הַחֲלָמִישׁ** ולהוציא אותה
 50 מה'עלם שאינו במציאות' להיות מציאות קיימת ונראית לעין כל **לֹא**
 51 **מְסִפִּיקָה נְפִיחָה** רגילה שבכוחה
 52 להפיק אש מגחלים, **וְגַם לֹא**
 53 **נְפִיחָה בְּכַח, אֲלֵא צְרִיף**
 54 **הַכָּאָה דְּוָקָא** שהיא שימוש בכוח
 55 יותר גדול וחזק מאשר הנפיחה כי
 56 הפקת האש מהאבן היא חידוש גדול
 57 שלא יכול להתבצע בהליך הדרגתי
 58 רגיל.
 59 והולך ומבאר משל נוסף מכוחות
 60 הנפש כדי להוסיף ביאור בהבדל בין
 61 המשכה והתגלות הדרגתית להמשכה
 62 והתגלות 'בדרך דילוג':
 63 **וְכֵן הוּא גַם בְּגִלּוֹי הַתְּנוּעָה**
 64 תנועות של האדם בידי או ברגליו
 65 שנובעות **מִכַּח הַתְּנוּעָה** שבנפש
 66 **שְׂמַמְנוּ נִמְשָׁכִים** ונובעים עד
 67 שבאים לידי גילוי בפועל **כָּל מִינֵי**
 68 **הַתְּנוּעוֹת,** שגם בעניין זה יש
 69 להבחין ולהבדיל בין 'העלם שישנו
 70 במציאות' שהתגלות שלו היא בצורה
 71 הדרגתית, ל'העלם שאינו במציאות'
 72 שהתגלות שלו היא 'בדרך דילוג':
 73 **הִנֵּה הֵגַם שְׂכַחַת הַתְּנוּעָה** כפי
 74 שהוא בנפש, בתור כוח ויכולת
 75 מופשטת **אֵינוֹ אוֹתָהּ הַמִּצִּיאוֹת**
 76 **שֶׁל הַתְּנוּעָה הַפְּרָטִית** שהיא
 77 מציאות גלויה עם הגדרות ברורות,
 78 **מְכַלֵּמְקוֹם, מְאַחֵר שְׁהוּא** כוח
 79 התנועה שבנפש **מְקוֹר** ושושור ויכולת
 80 **לְתְנוּעָה דְּוָקָא, וְלֹא לְמִצִּיאוֹת**
 81 **אַחֶרֶת,** שהרי ברור שכוח התנועה
 82 הוא מהות אחרת מאשר כוח השכל או
 83 כוח הראיה וכד' **הָרִי זֶה בְּחִינַת הָעֵלֶם שְׂוִישְׁנוּ בְּמִצִּיאוֹת** (כמבואר
 84 לעיל לגבי כוח השכל). **וְכֵן הוּא גַם בְּכַח הַחֲלָמִישׁ** הכוח הנפשי שממנו
 85 נובעת האפשרות של האדם ללכת **שְׁהוּא כַח הַיּוֹתֵר תְּתוֹחַן הַתְּנוּעָה**
 86 **גּוֹפָא,** מאחר שכוח התנועה בא לידי גילוי בצורות שונות, ומובן שהכוח
 87 להניע את היד לביצוע מלאכה עדינה ומורכבת, למשל, נעלה יותר מהכוח
 88 להניע את הרגלים לצורך הליכה שהיא פעולה פשוטה בהרבה ונחשבת לכוח
 89 התנועה הנחות ביותר **הִנֵּה** אפילו **הַתְּנוּעָה שְׁבַהֲלוּף** שהיא כאמור
 90 פעולה פשוטה ונחותה יחסית גם **הִיא הַמְשַׁכָּה שְׁבַהֲדְרָגָה** עם יחס
 91 ישיר וקרוב **מֵהַתְּנוּעָה שְׁבַמְחַת** כפי שהיא כוח נפשי מופשט, **דְּהֵגַם**
 92 **שְׂאִינָה דּוֹמָה הַתְּנוּעָה שְׁבַרְגְּלִים לְתְנוּעָה בְּכָלֵל,** וכאמור

1 **לְמִצִּיאוֹת אַחֶרֶת,** עצם העובדה שהוא כוח להבין ולהשכיל ולא כוח
 2 ויכולת לדבר אחר **הָרִי מִזֶּה מוֹכַח שְׁגַם כַח הַמְשַׁכָּל הוּא עֲנִין**
 3 **שֶׁל שְׂכָל** ויש לו יחס ישיר וקרוב לרעיונות שכליים, **אֲלֵא שְׁהוּא**
 4 **לְמַעַל מְמִצִּיאוֹת שְׂכָל מְמַשׁ** ולעומת רעיון שכלי מוגדר, כוח השכל
 5 הוא כוח נעלה ומופשט, **וְהֵינּוּ,**
 6 משמעות הדברים שמצד אחד כוח
 7 המשכיל הוא יכולת להבין ולהשכיל,
 8 ומצד שני הוא נעלה מלהיות מוגדר
 9 כשכל היא **שְׂמִצִּיאוֹת הַשְּׂכָל**
 10 **הִיא בְּהָעֵלֶם בְּכַח הַמְשַׁכָּל,**
 11 מצד אחד אין בכוח המשכיל מציאות
 12 של רעיונות שכליים והדבר קיים בו רק
 13 כיכולת, כך שרעיונות שכליים קיימים
 14 בו רק בהעלם **אַבְל** מצד שני **הוּא**
 15 **הָעֵלֶם שְׂוִישְׁנוּ בְּמִצִּיאוֹת,** כפי
 16 שיתבאר להלן לעתים דבר נעלם ונסתר
 17 לחלוטין עד כדי כך שאינו נחשב קיים
 18 במציאות, ולעתים ההעלם הוא כוח
 19 שלמרות היותו נעלם ונסתר ולא בא
 20 לידי ביטוי בגלוי הוא קיים כמציאות
 21 והעלם שישנו במציאות' הוא העלם
 22 **כּוֹחַ שְׁהַמְשַׁכָּה** וההתגלות **מִמֶּנּוּ**
 23 **הִיא הַמְשַׁכָּה שְׁבַהֲדְרָגָה** בצורה
 24 הדרגתית, עם קשר ויחס ישיר וקרוב.
 25 **וְכֵמוֹ עַל-דֶּרֶךְ-מְשַׁל הַשְּׁלֵהֶבֶת**
 26 של האש **הַטְּמוּנָה בְּגִחְלָת**
 27 **שְׁהוּא הָעֵלֶם שְׂוִישְׁנוּ**
 28 **בְּמִצִּיאוֹת,** כי מצד אחד האש
 29 טמונה ונסתרת בגחלת (בשונה מאש
 30 עם להבה בוערת ונראית לעין) אך מצד
 31 שני האש שבגחלת היא בהחלט
 32 מציאות קיימת **וְלִכֵּן** מאחר שמדובר
 33 ב'העלם שישנו במציאות' הרי **בְּכַדֵי**
 34 **לְגִלוֹת הַשְּׁלֵהֶבֶת מֵהַגִּחְלָת**
 35 ולהפוך אותה מאש נעלמת ונסתרת
 36 לאש עם להבה גלויה ונראית, **אֵין**
 37 **צְרִיף לְנְפִיחָה בְּכַח דְּוָקָא** שהיא מאמץ מיוחד יותר מהרגיל, **אֲלֵא**
 38 **מְסִפִּיק גַם נְפִיחָה סְתָם** וגם רוח קלה על גחלים עשויה להביא את
 39 האש שבגחלת מן ההעלם אל הגילוי, **לְהִיּוֹתָה בְּהָעֵלֶם שְׂוִישְׁנוּ**
 40 **בְּמִצִּיאוֹת** והתגלותה היא לא פלא וחידוש מיוחד. **מֵה-שְׂאִין-כֵּן הָאֵשׁ**
 41 **שְׁבַצּוֹר הַחֲלָמִישׁ** אבן שכאשר מרבים להכות בה ולשפשף אותה ניתן
 42 להפיק ממנה אש **הוּא הָעֵלֶם** מוחלט **שְׂאִינוּ בְּמִצִּיאוֹת** עם גדרים
 43 ומאפיינים של מציאות האש, **שְׁהָרִי אֵין בוֹ שׁוֹם הַגְּבֻלוֹת** שנובעות
 44 מתכונות מסוימות שמאפיינות את האש, **וְגַם אִם יְנִיחוּ אֶת הָאָבֶן**
 45 **בְּמִים אוֹ בְּאֵשׁ לֹא יִשְׁתַּנֶּה מְאוּמָה** מבחינה מהותית והיכולת
 46 שקיימת באבן זו להפיק ממנה אש לא תיפגע בגלל המים או האש, **לְפִי**

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 את כוח השכל שלו ומתמרמר במאד על העדר ההשכלה, ובנוסף
 46 למאמץ השכלי מעורר בעצמו רצון עז להבנת הדברים באמצעות כאב
 47 והתמרמרות גדולה על כך שהדבר לא מובן לו כראוי ועדיין לא זכה להבנה
 48 המבוקשת הנה על-ידי היגיעה בדרך אור חוזר, מכבואר בקבלה
 49 וחסידות שהאור האלוקי העליון בא
 50 ופועל בעולם בשני אופנים: 'אור ישר'
 51 הבא מלמעלה למטה בצורה הדרגתית
 52 'אור חזר' שבא מלמטה, מתוך
 53 העולמות והנבראים, ועולה למעלה
 54 (לאחר שהורות לעבודת האדם הם
 55 התעלו ואינם מסתיימים כל כך על האור
 56 האלוקי) ובעוד שב'אור ישר' יש מעלה
 57 כי הוא בא ממקור עליון יותר, ב'אור
 58 חזר' יש מעלה בכך שהוא בא מתוך
 59 העולמות והנבראים התחתונים ויש בו
 60 עוצמה גדולה יותר (כמשל דמות
 61 המשתקפת ממראה או דבר הנתקל
 62 בקיר וחוזר בעוצמה) מגו מרירו
 63 ודחיקו, מתוך המרירות והרוחק
 64 והעצר הרי הוא מגיע בכח
 65 השכל ההיולי העצמי ומצליח
 66 לעורר ולהפעיל כוחות-שכל נעלמים
 67 בעצם הנפש שברוך כלל אינם
 68 פועלים, ומצד המשכה זו של
 69 כוחות נעלים במיוחד הנה גם
 70 כאשר יש רבוי קשיות
 71 ופירכות וכדי לעמוד על עומק
 72 הדברים יש צורך בכוחות עוצמתיים
 73 במיוחד, גיע סוף-קל-סוף
 74 לאמת של השכל ויבין את
 75 הרעיון השכלי לאשורו.
 76 וזהו הפירוש הפנימי מה
 77 שכתוב²¹ החלש לאמר גבור
 78 אני, דלכאורה אינו מוכן,
 79 דמאחר שהוא חלש ואין לו
 80 כחות, מה יועיל שיאמר

1 ההליכה ברגלים היא פעולה הרבה יותר נחותה מאשר תנועות עדינות
 2 ומורכבות ובפרט לתנועה שבמחשבה שהיא בוודאי נעלית לאין שיעור
 3 מהתנועה שבהליכה ברגליים, מפל-מקום הרי זו ההתגלות של כוח
 4 התנועה שברגל מכוח התנועה שבנפש המשכה שבסדר והדרגה כי
 5 כוח התנועה קיים בנפש כיהעלם
 6 שישנו במציאות, כמבואר לעיל.
 7 אמנם, כל זה הוא בהלופ
 8 הליכה שבא בהדרגה מכוח
 9 התנועה בכלל וההליכה בפרט כפי
 10 שהוא בנפש, מה-שאין-כן
 11 בשביל לגלות מכוח הנפש פעולות
 12 בלתי רגילות יש צורך בהמשכה לא
 13 הדרגתית אלא 'ברוך דילוג' כפי
 14 שהולך ומפרט מה נדרש בשביל
 15 הדרגה וקפיצה שאינו
 16 בהדרגה, וכמו כן בכח
 17 התנועה, כאשר רוצה לנגוע
 18 להניע ולהזיז משא כבד שאינו
 19 על דרך הרגיל, וכן גם בכח
 20 השכל, כאשר ישנם רבוי
 21 קשיות ופירכות והעיון השכלי
 22 מורכב ומסובך במיוחד, יותר מעיון
 23 רגיל, הנה אז בכל המקרים הללו
 24 לא מספיקה המשכה והתגלות
 25 הכחות הגלויים שבנפש
 26 הנחשבים 'העלם שישנו במציאות',
 27 אלא האדם נדרש למאמץ מיוחד כי
 28 במקרים הללו צריך לעורר את
 29 הכחות ההיוליים העצמיים,
 30 'כוחות היוליים' הם אפשרות ויכולת
 31 (פוטנציאל) וכוחות היוליים עצמיים
 32 הם יכולות שקיימות בעצם הנפש,
 33 ובדרך כלל לא באות לידי גילוי ולא
 34 פועלות כיון שהם בכחינת
 35 העלם שאינו במציאות, כמו
 36 האש שבצור החלמיש ושאר
 37 הדרגמות האמורות ומצד כחות ההיוליים העצמיים יש באדם
 38 יכולות מעל ומעבר לאלה שמתגלים בדרך כלל, ובאמצעות היכולות הללו
 39 אפשר (לא רק להלף, ללכת, אלא גם) לדלג ולקפוץ באמצעות
 40 כוחות ויכולות שלא נדרשים ולא מתגלים בהליכה רגילה, ולנגוע משא
 41 כבד על ידי גילוי כוחות ויכולות שלא באים לידי ביטוי בנשיאת משא לא
 42 כבד יתר על הרגיל. וכמו כן בכח השכל, שגם כאשר ישנם
 43 רבוי קשיות ופירכות והנושא הופך למורכב ומסובך במיוחד, שלא
 44 כרגיל, ומפל-מקום למרות הקושי האדם מנגע את עצמו ומאמץ

ובפרט לתנועה שבמחשבה, מפל-מקום הרי זו
 המשכה שבסדר והדרגה. אמנם, כל זה הוא
 בהלופ שבא בהדרגה, מה-שאין-כן בשביל
 הדלוג וקפיצה שאינו בהדרגה, וכמו כן בכח
 התנועה, כאשר רוצה לנגוע משא כבד שאינו
 על דרך הרגיל, וכן גם בכח השכל, כאשר ישנם
 רבוי קשיות ופירכות, הנה אז לא מספיקה
 המשכה הכחות הגלויים, אלא צריך לעורר את
 הכחות ההיוליים העצמיים, שהם בכחינת
 העלם שאינו במציאות, ומצד כחות ההיוליים
 העצמיים אפשר (לא רק להלף, אלא גם) לדלג,
 ולנגוע משא כבד. וכמו כן בכח השכל, שגם
 כאשר ישנם רבוי קשיות ופירכות, ומפל-מקום
 מנגע את עצמו ומתמרמר במאד על העדר
 ההשכלה, הנה על-ידי היגיעה בדרך אור חוזר,
 מגו מרירו ודחיקו, הרי הוא מגיע בכח השכל
 ההיולי העצמי, ומצד המשכה זו הנה גם כאשר
 יש רבוי קשיות ופירכות, גיע סוף-קל-סוף
 לאמת של השכל.

וזהו מה שכתוב²¹ החלש לאמר גבור אני,
 דלכאורה אינו מוכן, דמאחר שהוא חלש
 ואין לו כחות, מה יועיל שיאמר גבור אני. אך
 הענין הוא, דכאשר לאמר כן, ויהיה זה נוגע לו
 (עס וועט אים אנרירן) עד מצוי הנפש, אזי
 יעורר על-ידי זה שימשך מכחות ההיוליים
 העצמיים, שעל-ידם יהיה גבור בענין ההלופ

גבור אני ואין יוכל להתגבר על החולשה שלו ולהפוך לגיבור? אך
 הענין הוא, דכאשר לאמר כן, ולא יסתפק באמירה בעלמא אלא
 ויהיה זה נוגע לו (עס וועט אים אנרירן יע בו ויהיה אכפת
 לו) מאד עד מצוי הנפש, אזי בדומה לאמור לעיל לגבי התגלות כוחות
 עמוקים ופנימיים ביותר של השכל הודות למרירות על חוסר ההבנה כך גם
 כאן יעורר על-ידי זה שימשך ויתגלה בו, למרות היותו 'חלש'
 מכחות ההיוליים העצמיים, שעל-ידם יהיה גבור בכל עניינו
 ובכל פעולותיו בענין ההלופ שיוכל לדלג ולקפוץ ולא רק ללכת

קודש ישראל להוי' ראשית תבואתה

ביאור בדרך אפשר

1 הליכה רגילה, ובענין התנועה שיוכל לנענע משא כבד ולא רק
 2 משא רגיל (ועל־דרך הספור הודיע שספר כ"ק מו"ח
 3 אדמו"ר²² הרבי הרי"צ על מאורע לא שגרתי בו אדם נדרש לגלות בו
 4 עצמו כוחות בלתי רגילים. וזה הסיפור כפי שהרבי הרי"צ בעצמו כותב אותו
 5 ('אגרות קודש' המצוין בהערה כאן):

6 ".... אחד שהיה רחמנא ליצלן בסכנה
 7 גדולה מגולנים רוצחי נפש, ונחבא
 8 במקום אשר לא היה אפשרי אחרי כן
 9 להוציאו משם כי אם בסתירתן (הריסתן)
 10 והרחבת מקום כניסתו, ורחמנא ליצלן
 11 ניחר גרונו שלא היה נשמע שום קול,
 12 ואחר כך נתרפא. הרבי הרי"צ מוסיף
 13 וכותב על משמעות הדברים: "בעת
 14 שהרגיש האיש בסכנת נפשו הנה
 15 התגלה עצם כוח הרצון, דרוצה לחיות
 16 ולא למות, ובעמדו אצל מקום צר כנס
 17 שם בלי דעת באיזה אופן, וביראו שלא
 18 ירגישו בו הרוצחים הנה ניחר גרונו
 19 מעצמו שלא יגלה מקום מחבוא...".
 20 ובענין השכל שיוכל להשפיל
 21 באין־ערוף ללא כל יחס והשוואה
 22 ליכולות השכליות הרגילות שלו אלא
 23 יבין וידע גם פאָשר ישנו
 24 העולם על אור השכל עקב
 25 הקשיות והפירכות הרבות.
 26 ומפל זה מוכן שבשפיל
 27 המשכה שבהדרגה כמו הבנת
 28 רעיון ברמה רגילה, הליכה רגילה
 29 ונשיאת משא רגיל, אין צרך בכח
 30 מיחד מתוך עומק ופנימיות הנפש,
 31 ורק המשכה והתגלות מכוחות
 32 הנפש שנחוצה לצורך פעולות
 33 מיוחדות, בלתי רגילות שהיא שלא
 34 בהדרגה באה על־ידי כח
 35 מיחד דוקא שכדי לגלות אותו נדרש מאמץ מיוחד, כאב על חסרונו ורצון
 36 עד לגלות אותו.

37 (ד) ועל־דרך־זה יוכן למעלה, שהתהוות העולמות והנבראים,
 38 ובכלל זה גם העולמות והנבראים התחתונים, מהאור האלוקי העליון היא
 39 מבחינת הדבור של הקדוש־ברוך־הוא, כביכול, והדבור הוא ענין חיצוני
 40 וכותב קל ביחס ל"ויפה" שהוא "מתוכיותו ופנימיותו" לפי שגם

ביאור בדרך אפשר

1 התהוות יש מאין דבר מלא־דבר שהיא בבחינת אין־ערוף כי
 2 אין כל יחס ודמיון והשוואה בין האיך העליון והיש' התחתון היא
 3 בהדרגה עדין, מפני שהאין המהווה יש לו קרוב הערף
 4 ויחס ודמיון כלשהו אל היש, והיש תופס מקום אצל האין ויש
 5 לו חשיבות מסוימת כלפיו, שהרי

6 האין יכול (און ער טראָגט
 7 זיך צו והוא מפנה את עצמו
 8 ומתעסק) להיות את היש,
 9 והיכולת הזו וההתעסקות הזו היא
 10 הוכחה על דמיון כלשהו (על דרך
 11 המבואר לעיל שהיכולת של 'כח
 12 המשכיל' להמציא ולהבין רעיונות
 13 שכליים מוכיחה על קשר ושייכות
 14 ביניהם) אלא שעם זאת מצד שני, האין
 15 והיש הם גם באין ערוך כי למרות
 16 שהאין יכול לעשות ולהוות יש אצל
 17 אינו יכול להעשות יש וכאשר
 18 היש מתהווה מהאין אין לפרש את
 19 הדבר כחפיכת האין עצמו ליש (פי
 20 אם שהאין מהווה את היש
 21 חוץ ממנו בעוד שהוא עצמו נשאר
 22 'אין' בדיוק כמו קודם לכן)*,
 23 והינו, מפני שהתהוות היש
 24 מהאין הוא ענין שבִּעָרְף כי
 25 היכולת להיות יש טבועה במהותו של
 26 האין. אָבֵל שהאין יעשה יש
 27 ויחול בו עצמו כזה שינוי מהותי הוא
 28 ענין שלא בעָרְף²³. ולכן
 29 מבאר שאמתית ענין אין־
 30 ערוף הוא בהתהוות
 31 מעצמותו יתברך**,*
 32 שהנברא הוא באין־ערוף
 33 לגמרי לעצמותו יתברך,
 34 ואפן ההתהוות הוא שהיש

35 (ד) ועל־דרך־זה יוכן למעלה, שהתהוות
 36 העולמות היא מבחינת

37 הדבור, לפי שגם התהוות יש מאין שהיא
 38 בבחינת אין־ערוף היא בהדרגה עדין, מפני
 39 שהאין המהווה יש לו קרוב הערף אל היש,
 40 והיש תופס מקום אצל האין, שהרי האין יכול
 41 (און ער טראָגט זיך צו) להיות את היש, אָבֵל
 42 אינו יכול להעשות יש (כי אם שהאין מהווה את
 43 היש חוץ ממנו)*, והינו, מפני שהתהוות היש
 44 מהאין הוא ענין שבִּעָרְף, אָבֵל שהאין יעשה יש
 45 הוא ענין שלא בעָרְף²³. ולכן מבאר שאמתית
 46 ענין אין־ערוף הוא בהתהוות מעצמותו
 47 יתברך**,* שהנברא הוא באין־ערוף לגמרי
 48 לעצמותו יתברך, ואפן ההתהוות הוא שהיש
 49 (האמתית) נעשה יש הנברא²⁴, מה־שאין־פן
 50 התהוות היש מהאין אינו בִּדְרָף אין ערוף
 51 לגמרי, אלא הוא בהדרגה עדין. ועל־דרך ענין

(* עיין בזה ביאורה"ר ר"פ פינחס (קטו, א).
 (** עיין ד"ה אם בחוקותי תרס"ז (המשך תרס"ו ע' תלד ואילך).

(22) ראה סה"מ תרפ"ז ע' קסה. וראה אגרות קדש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' ריא. (23) ראה גם ד"ה וידבר גו' שבהערה 11 פ"ג (שם ס"ע 17). (24) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי בשלח מג, ג. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שהרי כמפורש בתורה, תחילה נברא גופו של האדם, ואחר-כך, כאשר הגוף
 2 כבר היה קיים – "ויפח באפיו נשמת חיים" וההבדל הזה בין האדם לבעלי
 3 החיים שהוא נברא תחילה כגוף בלבד ואילו הם נבראו כגוף ונפש יחד הוא
 4 משום שגופו של האדם הוא בְּחִינַת דוּמָם, וְנִפְשׁוֹ של האדם היא
 5 בְּחִינַת מְדַבֵּר שְׁלֹמֶעֱלָה
 6 מְבַחֵינַת חַי, וּמְדַבֵּר יוֹדָמָם
 7 הֵם בְּאֵינ־עֲרוּף זֶה לְזֶה ויש
 8 ביניהם פער גדול ועצום, לא כמו
 9 הצומח והחי שהם קרובים זה לזה.
 10 והולך ומבאר בתוספת ביאור מדוע
 11 ירידת הנשמה בגוף היא ירידה באי־
 12 ערוך (ולכן כדי שהנשמה תתלבש בגוף
 13 היה צריך להיות "ויפח" בכוח):
 14 וּבְעֵמֶק יוֹתֵר, הִנֵּה בְּנִשְׁמַת
 15 הָאָדָם כְּתִיב²⁷ נִשְׁמָה שְׁנַתַּת
 16 בִּי טְהוֹרָה הִיא, שְׁהִיא
 17 בְּבַחֲשֵׁינַת טְהוֹרָה, שְׁקוּדָם שִׁירֵדָה
 18 הַנִּשְׁמָה לְגוֹף הִיטָה לְמַעְלָה בְּדִרְגָה כֹּל
 19 כִּי גְבוּהָה בְּאִלּוּקוֹת שֶׁעַל שָׁם זֶה
 20 נִקְרָאת "טְהוֹרָה" וְלִמְעַלָּה יוֹתֵר,
 21 וְאִפְּלוּ לְמַעְלָה יוֹתֵר מִבַּחֲשֵׁינַת "טְהוֹרָה"
 22 כְּפִי שְׁהִיא בְּבַחֲשֵׁינַת נְתַת, הֵינּוּ
 23 נִתְּנָה שְׁבָאָה מִהַקְדוּשׁ-בִּרְוֵךְ-הוּא
 24 בְּעִצְמוֹ וְלִמְעַלָּה יוֹתֵר, בְּעִצְם,
 25 שׁוֹרֵשׁ וּמְקוֹר הַנִּשְׁמָה נִעְלָה יוֹתֵר אִפְּלוּ
 26 מִבַּחֲשֵׁינַת "נְתַת", הֵינּוּ בַחֲשֵׁינַת שְׁלֹמֶעֱלָה
 27 מִ'נְתִּינָה' וְהַתְּגִלוֹת אֵלָּא כְּפִי הַנִּשְׁמָה
 28 מוֹשְׁרֵת בְּאִלּוּקוֹת כְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל
 29 שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עָלוּ
 30 בְּמַחְשָׁבָה²⁸ הַעֲלִינָה שֶׁל הַקְדוּשׁ-
 31 בִּרְוֵךְ-הוּא, וְהֵינּוּ בְּמַחְשָׁבָה
 32 הַקְדוּמָה דִּ'אָדָם קְדָמוֹן²⁹,
 33 כְּמִבּוֹאָר בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת שֶׁשֶׁלֶב
 34 קְדוּם וְנִעְלָה שֶׁל בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת, כֹּל
 35 הַדְּרוֹגוֹת שֶׁל כֹּל 'סֹדֵר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת' עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה הַעֲלִינָה, כְּבִיכּוֹל, בְּסִקְרִיה
 36 אַחַת כּוֹלֶלֶת שְׁעִינָה הוּא רִצּוֹן אֶחָד כִּלְיִי וְזוֹ הַמַּחְשָׁבָה הָרַשׁוֹנִית
 37 וְהַהִתְחַלְתִּית שֶׁל כֹּל הָעוֹלָמוֹת וְהַנְּבִרָאִים, וּמְדִרְגָה עֲלִינָה זֶה בָּאָה הַנִּשְׁמָה
 38 וְשָׁם ב'מַחְשָׁבָה הַקְדוּמָה' גּוֹפָא עֲצָמָה הֵם הַנִּשְׁמוֹת בְּבַחֲשֵׁינַת עֲלִינָה
 39 שְׁבַמְחָשָׁבָה, שְׁזָהוּ הַדִּיּוּק עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה²⁸ כִּי יֵשׁ לְפָרֵשׁ אֵת
 40 הַבִּיטוּי "עָלוּ" לֹא רַק בְּמִבּוֹבֵן שֶׁעָלוּ בְּמַחְשָׁבָה (כֵּאלוֹ נֹאמַר שֶׁעָלָה לוֹ רִעִיזוֹ)
 41 אֲלֵא גַם שְׁבַמְחָשָׁבָה עֲצָמָה, בַּה נִסְקָרוּ כְּאִמּוֹר כֹּל הָעוֹלָמוֹת, הֵם הַחֶלֶק הַעֲלִיּוֹן
 42 וְהַנִּעְלָה שְׁבַמְחָשָׁבָה. וּמִשָּׁם מְדִרְגָה כֹּל כִּי עֲלִינָה וְנִעְלִית יְרָדוּ הַנִּשְׁמוֹת
 43 לְגוֹף שֶׁהוּא לְמַטָּה בְּמְדִרְגָה מְכַל בְּעֲלִי-הַחַיִּים, שְׁהָרִי מְצַד

1 הוֹכַחָה שֵׁשׁ בֵּינֵיהֶם יַחַס כְּלִשְׁוֹהוּ וְגַם הָעוֹבְדָה שֶׁהָיָן מֵהוּוֹה אֵת הִישׁ אֲבַל
 2 לֹא נִעֲשֶׂה יֵשׁ הִיא מִשּׁוֹם שֶׁהַהִתְחַוּוֹת הִיא כֵּן בְּעֵרֶךְ (וְרַק אִם הָיָן הִיָּה מִשְׁתַּנָּה
 3 וּמִתְהַפֵּךְ עַד כִּדִּי כֵּן שֶׁהוּא עֲצָמוֹ נִהְפֵּךְ לִישׁ הִיטָה זֶה הַהִתְחַוּוֹת שְׁלֹא בְּעֵרֶךְ).
 4 וְעַל-דִּרְוֵךְ עֲנִין הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת כְּמִבּוֹאָר בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת שִׁירֵדֵת הָאוֹר
 5 הָאֱלוּקִי מְדִרְגָה לְדִרְגָה מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה
 6 נִקְרָאת בְּשֵׁם 'סֹדֵר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת'
 7 שֶׁהוּא מְלִשׁוֹן שְׁלֹשְׁלֹת (כְּלִשׁוֹן)
 8 הַמִּשְׁנָה וְהַתְּלִמּוּד, כְּמוֹ שֶׁרִשְׁרֵת בְּלִשׁוֹן
 9 יֵמִינוּ) שְׁכָל טְבַעוֹת הַשְּׁלֹשְׁלֹת
 10 לְכֹל אֹרְכָה הֵם אַחְזוֹת
 11 וְקִשּׁוֹרוֹת זֶה בְּזוֹ, וְהֵינּוּ, דָּאָף
 12 שְׁאִפְּן הַהִתְקַשְׁרוֹת שֶׁל הַדְּרוֹגוֹת
 13 הַשְּׁנוּת בְּסֹדֵר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת הוּא
 14 שְׁהַעֲלִיּוֹן שְׁבַמְחָתוֹן הַחֶלֶק
 15 הַנִּעְלָה בְּיוֹתֵר בְּדִרְגָה הַתְּחַתּוֹנָה קְשׁוֹר
 16 בְּתַחְתּוֹן שְׁבַעֲעֲלִיּוֹן הַחֶלֶק הַתְּחַתּוֹן
 17 בְּיוֹתֵר בְּדִרְגָה שְׁמַעֲלִיה, מְכַל-
 18 מְקוּם, יֵשׁ לוֹ שְׁיִכּוֹת לֹא רַק
 19 לְדִרְגָה הַכִּי הַקְּרוּבָה אֲלוּי (וּבְמִשְׁל -
 20 הַטְּבַעֵת שֶׁאֲחֻזָּה בַּה בְּפּוֹעֵל) אֵלָּא גַם
 21 עִם הַעֲלִיּוֹן מְמַשׁ (וּבְמִשְׁל - עִם
 22 כֹּל הַטְּבַעוֹת שֶׁכֹּל הַשְּׁרִשְׁתָּה גַם זֶה
 23 שֶׁרַחֻקָה מִמֶּנָּה מֵאֵד) וְכֹל זֶה מִשּׁוֹם
 24 שֶׁכֹּל הַדְּרוֹגוֹת שֶׁב'סֹדֵר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת'
 25 מֵהַעֲלִינָה בְּיוֹתֵר עַד הַתְּחַתּוֹנָה בְּיוֹתֵר,
 26 קְשׁוֹרוֹת זֶה בְּזוֹ וְהַמְרַחֵק בֵּין הַדְּרוֹגוֹת
 27 הוּא הַדְּרַגְתִּי, וְלִכּוֹן כֹּל הָעוֹלָמוֹת וְכֹל
 28 הַנְּבִרָאִים נִתְּהוּ עַל יְדֵי בַחֲשֵׁינַת הַדִּיּוּב
 29 הַעֲלִיּוֹן, כְּמִבּוֹאָר לְעֵיל. מֵהַ-שְּׁאִינ־
 30 בֵּין יְרִידַת הַנִּשְׁמָה הַרוּחָנִית
 31 הַעֲלִינָה בְּגוֹף הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמוּמִי הִיא
 32 לֹא עַל יְדֵי דִיּוּבּוֹר שֶׁל הַקְדוּשׁ-בִּרְוֵךְ-
 33 הוּא בְּלִבְדוּ, שֶׁהוּא עֲנִין חִיצוֹנִי כְּבִיכּוֹל,
 34 אֵלָּא עַל-יְדֵי נְפִיחָה בְּכַח דְּוָקָא
 35 שֶׁהִיא גִּילּוּי כּוֹחַ פְּנִימִי נִעְלָה מִכּוֹחַ הַדִּיּוּבּוֹר, לְפִי שְׁיְרִידַת הַנִּשְׁמָה בְּגוֹף
 36 הִיא שְׁלֹא בְּהִרְגָה אֵלָּא מְדוּבֵר בִּירִידָה גְּדוּלָה וְעֲצוּמָה שְׁכַדִּי שֶׁתְּתַרַחַשׁ
 37 יֵשׁ לְדַלֵּג עַל פֶּעַר עֲצוּם, שְׁהָרִי אֵינָה דוּמָה הַרְוֵךְ וְהַצּוּרָה שֶׁל בְּרִיאַת
 38 הָאָדָם לְשִׁאָר הַנְּבִרָאִים, שְׁכָל הַנְּבִרָאִים כְּתִיב²⁵ תּוֹצֵא
 39 הָאָרֶץ נִפְשׁ חַיָּה, שְׁגוּפָם וְנִפְשָׁם נִתְּגַלּוּ כְּאֶחָד, בַּעַת וּבַעוֹנָה
 40 אַחַת לְפִי שְׁגוּפָם הוּא בְּבַחֲשֵׁינַת צוּמָת, וְנִפְשָׁם הִיא בְּבַחֲשֵׁינַת
 41 חַי, וְצוּמָת וְחַי הֵם קְרוּבִים זֶה לְזֶה, מֵהַ-שְּׁאִינ־בֵּין בְּרִיאַת
 42 הָאָדָם כְּתִיב²⁶ שֶׁהַקְדוּשׁ-בִּרְוֵךְ-הוּא אֹמֵר עַל הָאָדָם גְּלָמִי רָאוּ
 43 עֵינַיִךְ, כְּלוֹמֵר שֶׁהָאָדָם נֹרָא לְעֵינַי ה' כֹּאשֶׁר עֲדִיין הִיָּה כְּגוֹלָם חֲסֵר חִיּוֹת

(25 בראשית א, כד. 26) תהלים קלט, טז. וראה תו"א להבין הטעם שנשתנה צורת גוף האדם (בראשית ג, ד). (27) נוסח ברכת "אלקי נשמה" בברכות השחר (ברכות ס, ב). וראה לקו"ת ר"פ האינינו. (28) ב"ר פ"א, ד. (29) ראה סה"מ ה'ש"ת ע'

קודש ישראל להוי' ראשית תבואתה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הנְשָׂמוֹת בַּגּוֹף) היא מִבְּחֵינַת הַרְצוֹן עֲצָמוֹ שְׂאִינוֹ מְלַבֵּשׁ
 2 בְּבָחֵינַת הַפְּנִימִיּוֹת, בְּמוֹכֵן שֶׁל כּוּחוֹת 'פְּנִימִיִּים' שֶׁל מִטָּה מְכוּחוֹת
 3 'מְקִיפִים' בְּחֵינַת עֲצָם הַרְצוֹן שְׂאִינוֹ יוֹרֵד וּמְחַלֵּב בְּפְנִימִיּוֹת וּבִחֵס
 4 לְנִבְרָאִים הָאֲחֵרִים אֲכָן אֵינּוּ מְלוּבֵשׁ בָּהֶם וְרַק בְּנִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ גַּם הַתְּגַלּוֹת
 5 שֶׁל עֲצָם הַרְצוֹן.

6 וְהִנֵּה, הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן מְאֹרֵר־
 7 אֵינ־סוֹף בְּרוּךְ-הוּא שְׂכֵמוֹר
 8 קִיִּימַת בְּנִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל הִיא גַּם בֵּן
 9 בְּבָחֵינַת דְּלוּג וְתוֹךְ 'דִּלּוּג' עַל פְּנֵי
 10 פֶּעַר עֲצוֹם שֶׁלכְּאוּרָה לֹא נִיתָן לְגִישׁוֹר,
 11 שְׁהָרִי הַרְצוֹן לְמַעְלָה רְצוֹן
 12 הָעֲלִיּוֹן אֵינּוֹ דוֹמָה לְרְצוֹן
 13 לְמַטָּה רְצוֹן הָאֲדָם, כִּי הַרְצוֹן
 14 לְמַטָּה הוּא בְּכָדִי לְמִלְאוֹת אֶת
 15 מַחְסוֹרוֹ, כֹּאשֶׁר אֲדָם רוֹצֵה בְּדַבֵּר
 16 מְסוּיִים כּוֹנְנֹתוֹ הִיא כְּדִי לְמַלֵּא אֶת
 17 מַחְסוֹרוֹ וְאִם בֵּן מוֹבָן
 18 שְׁהַמְחִסּוֹר שִׁיף לְרְצוֹן כִּךְ
 19 שֶׁמִּלְכַחֲתִילָה יֵשׁ זִיקָה וַיְחַסֵּשׁ שֶׁל קִירְבָּה
 20 בֵּין הַרְצוֹן לְדַבֵּר שְׁבוּ הָאֲדָם מְעוֹנִין
 21 וְאוֹתוֹ הוּא רוֹצֵה, וּמְכַל־שֶׁבֶן
 22 שְׁהַרְצוֹן שִׁיף לְאֲדָם עֲצָמוֹ וְלֹא
 23 מְדוּבָר בְּעִינֵי מוֹפְשֵׁט וְנִעְלָה מִמֶּנּוּ
 24 לְחֻלּוֹטֵין אֵלֹא בְּדַבֵּר שֶׁקְשׁוֹר בְּעֲצָם
 25 מֵהוֹתוֹ, שְׁהָרִי הַרְצוֹן הוּא
 26 בְּשִׁבִיל לְמִלְאוֹת אֶת מַחְסוֹרוֹ
 27 וְהָאֲדָם עֲצָמוֹ חֵס בְּאוֹתוֹ מַחְסוֹר
 28 וְכַתּוּבָה מִכֵּן חֵס רְצוֹן לְהַשְׁלִים אֶת
 29 הַמַּחְסוֹר. מֵה-שְׂאִינ־בֵּן הַרְצוֹן
 30 לְמַעְלָה, הִרִי מִלְכַחֲתִילָה לֹא מְדוּבָר
 31 בְּנִטְיָה וּבְחֶפֶץ פְּנִימִי עֵמוֹק שׁ'תוֹפֵס'
 32 אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ בֵּינּוֹן
 33 שְׂאִינוֹ בְּשִׁבִיל לְמִלְאוֹת
 34 מַחְסוֹרוֹ וּמִלְכַחֲתִילָה לֹא מְדוּבָר
 35 בְּרִצּוֹן מְסוּג זֶה, שְׁהָרִי אֲנֵת הוּא
 36 שְׁלִימוֹתָא דְכֻלְּהוּ³⁴, אֲתָה –

1 הגוף גם יתוש קְדָמָךָ³⁰, כמאמר חכמינו ז"ל "אדם נברא בערב שבת
 2 (לאחר שכל בעלי החיים כבר נבראו).. שאם תזוח דעתו עליו ויתגאה, אומר
 3 לו: 'יתוש קדמך במעשה בראשית', וכפי שמבואר בספר התניא שהנחיתות
 4 של האדם לעומת היתוש היא במובן זה שְׂאִינוֹ מְשַׁנֵּה אֶת תְּפִקִּידוֹ³¹,
 5 והיתוש חי ופועל בהתאם לתפקיד
 6 שהוטל עליו על ידי הבורא וְאֵלֹ
 7 מִצַּד הַגּוֹף הָרִי אֶפְשָׁר יִתְכַן
 8 שְׁיִהְיֶה הָאֲדָם יוֹדֵעַ וּמְכִיר אֶת
 9 רְבוּנוֹ וּמְכֹנֵן לְמֶרֶד בּוֹ³² בְּנִיגוּד
 10 גְמוֹר לְתַפְקִיד שֶׁהַבּוֹרָא הוֹעִיד לוֹ וּמִתּוֹךְ
 11 מִרְיָה בְּבוֹרָא. וּמְכַל זֶה לְפִי הָאֲמוּר
 12 עַל הַמַּעֲלָה הַגְּדוּלָה וְהַעֲצוּמָה שֶׁל
 13 הַנִּשְׁמָה לְמַעֲלָה מִצַּד אֶחָד וְהַנְּחִיטוֹת
 14 הַגְּדוּלָה שֶׁל הַגּוֹף הַגִּשְׁמִי מִצַּד שְׁנֵי וְאִם
 15 כֵּן יֵשׁ כִּינִיָּהם פֶּעַר עֲצוֹם מוֹבָן
 16 שְׁיִרְיֵדִת וְקְשׁוֹר הַנְּשָׂמָה בַּגּוֹף
 17 הִיא הַמְשַׁכָּה מִלְמַעְלָה לְמַטָּה
 18 שְׁלֹא בְּהַדְרָגָה כְּלָל, וּבְכָדִי
 19 שְׁתִּהְיֶה הַמְשַׁכָּה זֶה שֶׁהִיא בּוֹדֵאִי
 20 בְּדֶרֶךְ דִּילּוּג וְשֹׁלֵא כְּרִגִיל הָרִי זֶה
 21 עַל-יְדֵי הַנְּפִיחָה בְּכַח דְּוָקָא.
 22 וְזֵהוּ גַּם בֵּן הַטַּעַם הַפְּנִימִי לְכַךְ
 23 שְׁיִרְיֵדִת הַנְּשָׂמוֹת בַּגּוֹף הִיא
 24 מִבְּחֵינַת רְצוֹן וְחֶפֶץ הַגּוֹי'.
 25 דִּהְנֵה, אֶף-עַל-פִּי שֶׁכָּל
 26 הַנְּבִרָאִים שָׂרְשָׁם מִבְּחֵינַת
 27 הַרְצוֹן, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב³³ כָּל
 28 אֲשֶׁר חֶפֶץ הַגּוֹי עֲשָׂה וְאִם כֵּן כָּל
 29 מַעֲשֵׂיו וּבְרוּאָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 30 הֵם בִּיטוּי וְהַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן
 31 שֶׁהוּא כּוֹחַ כִּלְלִי וְנִעְלָה יוֹתֵר מֵהַכּוּחוֹת
 32 הַפְּנִימִיִּים (וּבְדֶרֶךְ כִּלְלִי הַרְצוֹן הוּא
 33 בְּחֵינַת 'כְּתֵר' שֶׁלמַעֲלָה מְעַשֵׂר הַסְּפִירוֹת
 34 וְכֵן בְּאֲדָם הַרְצוֹן הוּא כּוֹחַ יוֹתֵר נִעְלָה
 35 מְעַשֵׂר כּוּחוֹת הַשְּׁכָל וְהַמִּידוֹת), מְכַל־
 36 מְקוֹם, עֲדִינֵין יֵשׁ הַבְּדֵל מֵהוֹתִי בֵּין
 37 הָעוֹבְדָה שֶׁל הַנְּבִרָאִים בְּאִים מֵהַרְצוֹן, לֹזֶה שֶׁהַנְּשָׂמוֹת בְּאוֹת מֵהַרְצוֹן כִּי כָּל
 38 הַנְּבִרָאִים הָרִי זֶה כְּפִי שְׁהַרְצוֹן הַכִּלְלִי הַנִּעְלָה בָּא יוֹרֵד לְמַטָּה
 39 בְּהַתְּלַבְּשׁוֹת בְּבָחֵינַת הַפְּנִימִיּוֹת (הַמְּקַבֵּילָה לְכוּחוֹת הַשְּׁכָל וְהַמִּידוֹת
 40 שֶׁבְּאֲדָם שֶׁהֵם כּוּחוֹת פְּנִימִיִּים לְעוֹמַת כּוֹחַ הַרְצוֹן שֶׁהוּא כּוֹחַ 'מְקִיף') וְאַחֵר כִּךְ
 41 הוּא מוֹסִיף וַיּוֹרֵד עוֹד עַד לְבָחֵינַת הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן דְּבַר הַגּוֹי' שֶׁבְּאֲמַצְעוֹתוֹ
 42 נִבְרָאוּ כָּל הַנְּבִרָאִים, מֵה-שְׂאִינ־בֵּן בְּרִיאַת הָאֲדָם (הֵינּוּ יְרִידַת

1 הגוף גם יתוש קְדָמָךָ³⁰, לְפִי שְׂאִינוֹ מְשַׁנֵּה אֶת
 2 תְּפִקִּידוֹ³¹, וְאֵלֹ מִצַּד הַגּוֹף הָרִי אֶפְשָׁר שְׁיִהְיֶה
 3 יוֹדֵעַ אֶת רְבוּנוֹ וּמְכֹנֵן לְמֶרֶד בּוֹ³². וּמְכַל זֶה מוֹבָן
 4 שְׁיִרְיֵדִת וְקְשׁוֹר הַנְּשָׂמָה בַּגּוֹף הִיא הַמְשַׁכָּה שְׁלֹא
 5 בְּהַדְרָגָה כְּלָל, וּבְכָדִי שְׁתִּהְיֶה הַמְשַׁכָּה זֶה הָרִי זֶה
 6 עַל-יְדֵי הַנְּפִיחָה בְּכַח דְּוָקָא.
 7 וְזֵהוּ גַּם בֵּן שְׁיִרְיֵדִת הַנְּשָׂמוֹת בַּגּוֹף הִיא
 8 מִבְּחֵינַת רְצוֹן וְחֶפֶץ הַגּוֹי'. דִּהְנֵה, אֶף-עַל-
 9 פִּי שֶׁכָּל הַנְּבִרָאִים שָׂרְשָׁם מִבְּחֵינַת הַרְצוֹן, כְּמוֹ
 10 שְׁכַתּוּב³³ כָּל אֲשֶׁר חֶפֶץ הַגּוֹי עֲשָׂה, מְכַל־מְקוֹם,
 11 כָּל הַנְּבִרָאִים הָרִי זֶה כְּפִי שְׁהַרְצוֹן בָּא
 12 בְּהַתְּלַבְּשׁוֹת בְּבָחֵינַת הַפְּנִימִיּוֹת עַד לְבָחֵינַת דְּבַר
 13 הַגּוֹי', מֵה-שְׂאִינ־בֵּן בְּרִיאַת הָאֲדָם (הֵינּוּ יְרִידַת
 14 הַנְּשָׂמוֹת בַּגּוֹף) הִיא מִבְּחֵינַת הַרְצוֹן עֲצָמוֹ שְׂאִינוֹ
 15 מְלַבֵּשׁ בְּבָחֵינַת הַפְּנִימִיּוֹת, בְּחֵינַת עֲצָם הַרְצוֹן.
 16 וְהִנֵּה, הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן מְאֹרֵר־אֵינ־סוֹף בְּרוּךְ-הוּא
 17 הִיא גַּם בֵּן בְּבָחֵינַת דְּלוּג, שְׁהָרִי הַרְצוֹן לְמַעְלָה
 18 אֵינּוֹ דוֹמָה לְרְצוֹן לְמַטָּה, כִּי הַרְצוֹן לְמַטָּה הוּא
 19 בְּכָדִי לְמִלְאוֹת אֶת מַחְסוֹרוֹ, וְאִם בֵּן מוֹבָן
 20 שְׁהַמְחִסּוֹר שִׁיף לְרְצוֹן, וּמְכַל־שֶׁבֶן שְׁהַרְצוֹן שִׁיף
 21 לְאֲדָם עֲצָמוֹ, שְׁהָרִי הַרְצוֹן הוּא בְּשִׁבִיל לְמִלְאוֹת
 22 אֶת מַחְסוֹרוֹ. מֵה-שְׂאִינ־בֵּן הַרְצוֹן לְמַעְלָה, בֵּינּוֹן
 23 שְׂאִינוֹ בְּשִׁבִיל לְמִלְאוֹת מַחְסוֹרוֹ, שְׁהָרִי אֲנֵת הוּא
 24 שְׁלִימוֹתָא דְכּוּלְּא³⁴, וְכֹלּוֹם חֵסֵר בְּבֵית הַמְּלָךְ³⁵,
 25 הָרִי אֵינִי לְרְצוֹן שׁוֹם עֶרְף וְשִׁכּוֹת כְּלָל, וְהַמְשַׁכַּת
 26 הַרְצוֹן הִיא בְּאֲפָן שֶׁל הַתְּחַדְּשׁוֹת וְדִלּוּג. וְזֵהוּ

17. וש"נ. תש"ג ע' 74. וש"נ. 30) ראה סנהדרין לח, א. ב"ר פ"ח, א. 31) תניא פכ"ד (ל, ב). 32) לשון חז"ל – תוי"כ ופרש"י בחוקותי כו, יד. ועוד. 33) תהלים קלה, ו. 34) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, ב). 35) ילקוט שמעוני קהלת רמז תקפס.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 למדו בחסידות שגם ברוחניות דבר לא מתעלה יותר גבוה משרשו ומקורו אף
 43 על-ידי ירידת הנשמה בגוף ונפש הבהמית מגעת הנשמה
 44 הודות לעבודתה בכיורו והעלאת הגוף והנפש הבהמית הנשמה עצמה מתעלית
 45 למעלה משרשה ומקורה, והינו ששל-ידי-זה באה לבחינת
 46 בלי גבול, כתוצאה מכך שבגלל
 47 היירדה העצומה שלא בערך היא
 48 נדרשת לעבודה ויגיעה שלא בערך ולכן
 49 גם העלייה היא למעלה ממדידה
 50 והגבלה.
 51 והענין בזה, דהנה, אף-על-
 52 פי שהנשמה מצד-עצמה גם
 53 ללא היירדה בגוף ונפש הבהמית יש
 54 לה דחילו ורחימו יראה ואהבה
 55 לה מעצם טבעה ומהותה שהם
 56 תרין ג'דפין שני כנפיים שמעלים
 57 אותה למעלה³⁸, כמבואר בקבלה
 58 וחסידות על פי דברי הזוהר אשר כשם
 59 שהעוף אינו מסוגל לפרוח ולעוף ללא
 60 כנפיים כך התורה והמצוות שהארם
 61 עושה בעולם הזה לא עולים למעלה
 62 ללא אהבה ויראה שנמשלו לכנפיים כי
 63 ביחס לעיקר, התורה והמצוות עצמן,
 64 הם כמו כנפי העוף לגבי עיקר גופו
 65 מפל-מקום, האהבה ויראה
 66 של הנשמה שקיימים בה מצד
 67 עצמה מעצם מהותה ללא העבודה
 68 והיגיעה שלה הם בהגבלה במידה
 69 מסוימת ומוגבלת. והגם
 70 שהאהבה ויראה של הנשמה
 71 הם למעלה מטעם ודעת, ולא
 72 בנייים ומבוססים על השכל המרוד
 73 והמוגבל שהרי הנשמה היא
 74 חלק אלקה ממעל³⁹ ומאחר
 75 שהיא חלק בלתי נפרד מהקדוש-ברוך
 76 הוא בעצמו הרי השייכות שלה לאלוקות ומידת האהבה והיראה שלה לא
 77 תלויה במידת ההבנה וההשגה כך שתהיה מוגבלת לפי רמת ההשגה
 78 באלוקות, ואם פן האהבה שלה היא למעלה מטעם ודעת,
 79 שזהו ענין האהבה המסתרת³⁹, כמבואר בהרחבה בספר התינאי
 80 שלכל יהודי יש אהבה לה' המסותרת בליבו והיא נובעת מעצם העבודה שהוא
 81 יהודי, מבלי כל הבדל מהו מעמדו ומצבו הרוחני (ולכן גם 'קל שבקלים'
 82 מוכן למסור את נפשו על קידוש ה'). מפל-מקום, הרי זה אהבת ה'

1 בעקבות תחושת מחסור, כאמור לעיל). וזהו ענין הנפיקה בכח -
 2 שעל-ידי הרצון והפץ העליון שבה ועל ידה היא ירדת והתלבשות
 3 הנשמה בגוף, בדרך דילוג וחידוש. מה שאין-פן כל שאר הבריאה,
 4 מלבד נשמת האדם שהתהוותה היא בדבר הו', על ידי ירדת
 5 והמשכת האור האלוקי בהדרגה.
 6 ה) והנה על-ידי-זה שהנשמה
 7 יורדת משרשה ומקורה העליון
 8 והנעלה ובאה למטה בגוף ונפש
 9 הבהמית הנחותים ועוברת עם
 10 הנפש הבהמית לבררה, לברור
 11 ולהפריד את הטוב שבה מתוך הרע
 12 ולהעלות אותו לקדושה אזי נעשה
 13 תוספת עליה לא רק בנפש הבהמית
 14 אלא גם בנשמה האלוקית, והינו,
 15 שעל-ידי-זה הודות לעבודתה
 16 בכיורו הנפש הבהמית מגעת
 17 הנשמה לדרגות גבוהות ונעלות
 18 ביותר באלוקות למעלה משרשה
 19 ומקורה שבו הייתה הנשמה לפני
 20 יירדה להתלבש בגוף ובנפש הבהמית,
 21 שהרי בכדי להגיע לשרשה
 22 ומקורה לא הצרכה להיות
 23 הירידה, שהרי לא יתכן שהנשמה
 24 תור יירדה כל כך גדולה ועצומה
 25 ותעמול כל ימי חי האדם ובסופו של
 26 דבר תשוב אל מצבה כפי שהיתה לפני
 27 היירדה כי אם כן איוז תועלת יש בכל
 28 היירדה ובכל העבודה ומה הריח מכל
 29 העסק והיירדה והמאמץ ובהכרח
 30 לומר שעל-ידי ירדתה של
 31 הנשמה להתלבש בגוף ובנפש הבהמית,
 32 הנשמה האלוקית מגעת למעלה
 33 משרשה ומקורה ובעקבות
 34 היירדה הגדולה הנשמה מתעלית
 35 לדרגות יותר נעלות מאשר אלה שבהם הייתה קודם לכן, לפני היירדה. והינו,
 36 שהנברא מצד עצמו בכוחות עצמו, כאשר הוא עולה ומתעלה ממצבו
 37 הרגיל יכול להגיע רק למקורו ושרשו נודת ההתחלה שלו שבה
 38 היה לפני היירדה מלמעלה למטה, ולא יותר, וכפדוע³⁶ הראיה לזה
 39 ממעין עין עיטם³⁷, כדברי חכמינו ז"ל בגמרא שמעין עין עיטם שממנו
 40 נמשכו המים למקווה שבה טבל הכהן הגדול בעורה היה בגובה מקביל למקווה
 41 עצמו וזאת משום שהמים לא יכולים לעלות מעל לגובה שורשם ומקורם ומכאן

(36) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן: הקצרים ע' ב; מאד"ל ע' רד. מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ג ע' א'לג. (37) יומא לא, א. (38) ראה תקו"ז ת"י (כה, ב). תניא ספ"ט. פ"מ. (39) ראה תניא פ"ח. לקו"ת תצא לח, ג ואילך. אוה"ת שם ע' תתקפב ואילך.

קודש ישראל להוי' ראשית תבואתה

ביאור בדרך אפשר

1 ויראתו של הנשמה בהגבלה, דמאחר שהאֵהֶבָה שֶׁל הַנְּשָׁמָה
 2 היא מִפְּנֵי הַיּוֹתֵה חֶלֶק אֶלְקָה מִמַּעַל, הָרִי הָאֵהֶבָה היא
 3 מִצִּיאוֹתָהּ, וְאִין בְּזָה בְּטוֹל בְּמִצִּיאוֹת כְּלוּמֹר, אֲכַן מְדוּבָר
 4 בְּקֶשֶׁר וְשִׁיכּוֹת לֵאלּוּקוֹת מִצֵּד עֵצִם הַמְהוֹת שֶׁל הַנְּשָׁמָה, וְלִכֵּן הִדְבַּר קִיִּים בְּכָל
 5 יְהוּדִי וּבְכָל מִצַּב רֹחַנִי בְּנִיגוּד לֵאחֶבָה
 6 שֶׁעַל פִּי טַעַם וְדַעַת שִׁיחַנְנוּ בַּה
 7 שִׁנְיִים וְלַעֲמִים הִיא נַעֲלַמַת לַחֲלוּטִין,
 8 אֲךָ מֵאֲחַר שֶׁהִיא נּוֹבַעַת מֵהַמִּצִּיאוֹת שֶׁל
 9 הַנְּשָׁמָה כְּמֵהוֹת בְּפָנֵי עֲצָמָה יֵשׁ בַּה
 10 הַגְּבִלָה מִסּוּרִימַת, כִּי כָּל 'מִצִּיאוֹת'
 11 מִחִיבַת הַגְּדוּרוֹת וְהַגְּבִלוֹת מִסּוּרִימוֹת,
 12 וְרַק 'בִּיטוֹל בְּמִצִּיאוֹת' וְיִצִּיאוֹת
 13 מֵהַהַגְּדוּרוֹת הֵוא הַמְבִיא לִיצִיאוֹה
 14 מֵהַגְּבִלוֹת לְבִלִי גְבוּל. וְדוֹקָא עַל-
 15 יָדֵי הַתְּלַבְּשׁוֹתָהּ בְּגוּף וְנִפְשָׁה
 16 הַבְּהִמִית בָּאָה הַנְּשָׁמָה
 17 לְבַחֲחִינַת בְּטוֹל בְּמִצִּיאוֹת
 18 וּמְמִילָא גַם לֵאחֶבָה וִירָאָה (לֹא רַק
 19 לְמַעַל מִטַּעַם וְדַעַת, אֲבָל עֲדִין לְפִי
 20 גְדִרֵי הַמִּצִּיאוֹת שֶׁלֶּה, אֵלֶּא) בְּלִי גְבוּל.
 21 הוֹלֵךְ וּמְבֹאֵר כְּתוּסַפַּת בִּיאור מֵהוּ עֵינִין
 22 הַבִּיטוֹל בְּמִצִּיאוֹת שֶׁל הַנְּשָׁמָה
 23 (שְׂכַתּוּצָאָה מִזֶּה יֵשׁ לֵה אַחֶבָה וִירָאָה
 24 בְּלִי גְבוּל, מַה שֶׁלֹּא הִיטָה יִכְוֹלָה
 25 לַהֲגִיעַ אֵלָיו לְפָנֵי הִירִידָה לְמַטָּה:
 26 וּבֵאוּר הַעֲנִין, דְּהִנֵּה, בְּאִפֵּן
 27 הַתְּעוֹרְרוֹת הָאֵהֶבָה שֶׁל
 28 הַנְּשָׁמָה, יֵשׁ הַפָּרֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין
 29 צִדִּיקִים לְבִינּוּנִים, (הַכּוּוּנָה
 30 לִצִּדִּיק, בִּינּוּנִי 'רִשְׁעִי' כִּפִּי הַגְּדִרַתָּם
 31 בְּסַפֵּר הַתְּנִיא, כְּלוּמֹר לֹא כִּפִּי הַמְקוּבֵל
 32 לַחֲשׁוֹב שֶׁהַעוֹשָׂה מִצְוֹת רְבוֹת נִקְרָא
 33 צִדִּיק, הַעוֹשָׂה עֲבִירוֹת רְבוֹת נִקְרָא רִשְׁעִי
 34 וְהַעוֹשָׂה מִצְוֹת וְעֲבִירוֹת בְּמִידָה שׁוּוֹה
 35 הֵוא בִּינּוּנִי אֵלֶּא הַהַגְּדוּרוֹת הַלְלוּ
 36 מִתִּיחִסּוֹת לְמַצְבוֹ הַנְּפִשִׁי שֶׁל הָאָדָם –
 37 מִי שֶׁרַק נִפְשׁוֹ הָאֱלוּקִית פּוֹעֵלַת בּוֹ הֵוא
 38 צִדִּיק, מִי שֶׁגַם נִפְשׁוֹ הַבְּהִמִית פּוֹעֵלָה נַחֲשֵׁב בִּינּוּנִי לְמִרוֹת שֶׁלְמַעֲשָׂה אֵינְנוֹ עוֹבֵר
 39 אֶפִּילוּ עֲבִירָה אַחַת, וּמִי שֶׁלְנִפְשׁוֹ הַבְּהִמִית יֵשׁ שְׁלִיטָה עָלָיו, בְּמִידָה כּוּוֹ אַחֲרָת,
 40 נִקְרָא רִשְׁעִי, וְאֵלוֹ שְׁלִמְטָה מֵהֶם הֵינּוּ הַסּוּג הַשְּׁלִישִׁי שֶׁלְמַטָּה מִמְדִּירִיגַת
 41 הַבִּינּוּנִים (שְׁגַם מִדְּתָם שֶׁל הַסּוּג הַשְּׁלִישִׁי הִיא בַּעֲצֵם מִדַּת הַבִּינּוּנִי,
 42 שֶׁהִרִי מִדַּת הַבִּינּוּנִי הִיא מִדַּת פֶּל אָדָם, וְאַחֲרֶיהָ פֶּל אָדָם
 43 יְמִשְׁחָה⁴⁰ אֵלֶּא שְׁעִדִין לֹא הִגִּיעוּ לֹה כְּפוּעֵל). שְׁבִצִּדִיקִים, הַתְּעוֹרְרוֹת
 44 הָאֵהֶבָה הִיא עַל-יָדֵי הַתְּבֻנּוֹת גְּבוּלוֹת ה' שְׁגוּרַתָּה לָהֶם לְרַצּוֹן

ביאור בדרך אפשר

45 לַהֲתַקְרַב אֶל ה' וּלְדַבּוֹק בּוֹ בֵּאֵהֶבָה כו'. וּבִבְיַנּוּנִים, הַתְּעוֹרְרוֹת
 46 הָאֵהֶבָה לֵה' בָּאָה עַל-יָדֵי הַרְחוּק שְׁמִצֵּד הַנְּפִשׁ הַבְּהִמִית
 47 וּבְעוֹד שֶׁהַנְּפִשׁ הָאֱלוּקִית שֶׁל הַצִּדִּיק מִתְּבֻנַּת בְּעִיקֵר גְּבוּלוֹת ה', הִרִי אֲצֵל
 48 הַבִּינּוּנִי הַתְּבֻנּוֹת שֶׁמְבִיאָה לִידֵי אַחֶבָת ה' הִיא כֹּאשֶׁר הֵוא מִתְעַמֵּק בְּעוֹבְדָה
 49 שֶׁהֵוא רְחוּק מֵאֵת ה', וְהִחֲרָה בְּרִיחּוּק
 50 הַגְּדוֹל וְהַעֲצוּם גּוֹרַמַת לוֹ תַּחוּשַׁת צְמָא
 51 וְגַעְגּוּעִים אֶל ה'. וְהִנֵּה, בְּאִשְׁר
 52 עֲבוֹדַת הַנְּשָׁמָה הִיא עִם
 53 עֲצָמָה, מְבִלִי מֵאִמֵּן לַהֲשִׁפִיעַ גַּם עַל
 54 הַנְּפִשׁ הַבְּהִמִית, הֵינּוּ שְׁגַם
 55 בְּהַתְּלַבְּשׁוֹתָהּ בְּגוּף וְנִפְשָׁה
 56 הַבְּהִמִית הִיא אִמְנֵם מְלוּבֶשֶׁת בְּהֵם
 57 אֲבָל לֹא מִתְעַסֵּקַת אִתָּם לְבַרֵּר וְלַהֲעֵלוֹת
 58 אוֹתָם אֵלֶּא עֲבוֹדָתָהּ הִיא עִם
 59 עֲצָמָה בְּלִבְד, אֲזִי לֹא בָּא
 60 הָאָדָם עֲדִין לְבַחֲחִינַת בְּטוֹל
 61 בְּמִצִּיאוֹת וְהוּא נִתּוֹן בְּתוֹךְ גְּדִרֵי
 62 הַמִּצִּיאוֹת הַעֲצָמִית שֶׁלוּ מְבִלִי לְצַאֵת
 63 מֵהֶם, דְּלֹא מְבִיעִי אִין צִרִיךְ לִוְמֹר
 64 בְּצִדִּיקִים שֶׁהַתְּעוֹרְרוֹת
 65 הָאֵהֶבָה הִיא עַל-יָדֵי
 66 הַתְּבֻנּוֹת, הָרִי פְּשִׁיטָא
 67 שֶׁהָאֵהֶבָה הִיא בְּהַגְּבִלָה כו',
 68 שֶׁהִרִי אִם אַחֶבָה נּוֹצֵרַת מְכוּוּהַ שֶׁל
 69 הַתְּבֻנּוֹת בְּשִׁכְלוֹ שֶׁל הָאָדָם, מוֹבֵן
 70 שֶׁרַמַּת הָאֵהֶבָה הִיא בְּהַתָּאָם לְרַמַּת
 71 הַהַתְּבֻנּוֹת וְלֹא מְעַבֵּר לִכְךָ אֶלֶּא גַם
 72 בְּבִינּוּנִים שֶׁהַתְּעוֹרְרוֹת
 73 הָאֵהֶבָה לֵה' הִיא מִצֵּד הַרְחוּק,
 74 וְהִנּוּ שְׁמֵתְבוּנָן שְׁנִפְשָׁה
 75 הַבְּהִמִית אֲשַׁצְלוּ (בְּנִיגוּד לְצִדִּיק)
 76 הִיא בְּהַחֲלֵט פְּעִילָה וִישׁ לוֹ תַּאוּוֹת
 77 לְעִנְיָנִי הַעוֹלָם הַזֶּה וְכִיּוֹן שִׁכְךָ הִיא
 78 מְעַלְמִימָה וּמִסְתִּירָה וּמִנְגִּדַת
 79 לְדִבְרֵיכֻתוֹ בְּאֶלְקוֹת, וְעַל-יָדֵי-
 80 זֶה עַל-יָדֵי שֶׁהַבִּינּוּנִי מְגִיעַ לַהֲכַרָה
 81 שֶׁהוּא סוֹבֵל מִרִּיחּוּק מֵאֱלוּקוֹת וְהִדְבַּר
 82 אַכְפַּת לוֹ בְּאֵמַת, הִרִי בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר הוּא מִתְעוֹרֵר בְּרַצּוֹן וְצִמְאון לֵאלּוּקוֹת
 83 וְכַן מִתְעוֹרֵרַת הָאֵהֶבָה דְּנִפְשָׁה הָאֶלְקִית, וּבִמְקוֹם הַלְיוֹת נַעֲלַמַת
 84 וְנִסְתַּרַת הִיא נַעֲשִׂית נִיכַרַת וְנִרְגַשַׁת הָרִי מְזָה גּוֹפָא מוֹכֵן שֶׁהַנְּפִשׁ
 85 הָאֶלְקִית עֲצָמָה הִיא בְּקָרוֹב לְאֶלְקוֹת וּמְרַגֶּשֶׁת אֵת הַעֲנִין
 86 בְּאֶלְקוֹת, שְׁלִכֵן נַעֲשָׂה צַר לָהּ וְאִכְפַּת לָהּ וְכוּאֵב לָהּ בְּאִשְׁר הַנְּפִשׁ
 87 הַבְּהִמִית מְעַלְמִימָה וּמִסְתִּירָה כו', וְאִם כֵּן, נִמְצָא שְׁגַם אֲצֵל
 88 הַבִּינּוּנִי, לְמִרוֹת הַתְּעוֹרְרוֹת הָאֵהֶבָה נּוֹבַעַת מִן הַמִּיצֵר וְהַמִּירוֹת, סוּף סוּף

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וכאב על כך, הרי זה באפן של בטול במציאות, שהרי
 2 במרידות זו אין הרגש טוב טעם באלקות, שלזה לא שיכת
 3 הנפש בהקמת, הרי הנפש האלקית
 4 האלקית, מדובר בדרגה שבה הנפש הבהמית לא הפכה את מהותה לחלוטין
 5 ועדיין אין לה יכולת להתענג על ה'
 6 כמו הנפש האלקית (שהרי מדובר
 7 ב'בינוני' שעדיין יש לו נפש הבהמית
 8 ויצר הרע ותאוות לענייני העולם הזה)
 9 וכל ההרגש שמתעורר בנפש
 10 הבהמית כרצון וצמיאון להתקרב
 11 לאלקות איננו תחושה חיובית של
 12 'טוב טעם' ועונג באלקות אלא הוא
 13 רק הכרה בצד השלילי של הדברים
 14 אשר רע וזר עזוב את הו'
 15 אלקיך⁴², ובזה בנינו הקיוני
 16 שחל בה מציאות של תאוות לתענוגי
 17 עולם הזה להכרה עד כמה הריחוק
 18 מאלקות הוא רע וזר מתבטלת
 19 הנפש הבהמית ממצוינותה
 20 וכעת היא בתוך גדר מציאות שונים
 21 לחלוטין. וכיון שהנפש
 22 האלקית פעלה בנפש
 23 הבהמית בטול זה, והיא זו
 24 שגרמה לנפש הבהמית לצאת מגדרה
 25 ולהשתנות למצב אחר לגמרי לכן
 26 הגה על-ידי הבטול דנפש
 27 הבהמית שהוא 'ביטול במציאות'
 28 נעשית עליה גם בנפש
 29 האלקית, שנעשה בטול
 30 במציאות גם בנפש האלקית,
 31 שזהו עליתה והעלייה הזו עושה
 32 את כל הירידה למטה כדאית
 33 ומשתלמת כי מאחר שהעלייה נובעת
 34 מ'ביטול במציאות', היא גורמת לנפש
 35 האלקית עלייה שלא בערך לעלייה
 36 שהיא מסוגלת להגיע אליה בכוחות
 37 עצמה שהיא התעלות שורשה ומקורה
 38 ולא יתור.
 39 וכל⁴³ זה העלייה הגדולה הזו של
 40 הנפש האלקית (לדרגות שלמעלה משורשה ומקורה, בגלל הירידה הגדולה
 41 שלה למטה) שהיא מעל ועובר למה שכל הנבראים מסוגלים להתעלות (רק
 42 עד שורשם ומקורם) נעשה מצד ענין הנפיקה בכח שיש בירידת

1 באהבה זו לא בא לבחינת בטול במציאות, והוא לא יצא מגדרי
 2 המציאות שלו שהרי האהבה היא מצד מציאותו. והינו, שגם
 3 בעת הרחוק שמצד הנפש הבהמית, הרי הנפש האלקית
 4 עצמה היא בקרוב לאלקות*, שהרי היא חלק אלקה
 5 ממעל, ואם כן גם בשעת
 6 המרידות מצד הנפש
 7 הבהמית ולמרות הצער והכאב,
 8 הנפש האלקית לא מאבדת את הגדר'
 9 וה'ציר' שלה ונשאת בתוך גדרי
 10 המציאות שלה הרי כלשון הזהר
 11 שיתכן מצב נפשי שבו יהיו שתי
 12 תחושות ולתנועות/ סותרות זו לזו בבת
 13 אחת בכיה תקיעא בלבאי
 14 מסטרא דא, וחדוה תקיעא
 15 בלבאי מסטרא דא⁴¹, בכיה
 16 תקועה בלבי מצד זה וחדוה (שמחה)
 17 תקועה בלבי מצד שני כי הבכי והכאב
 18 לא מבטל לחלוטין את המציאות ואת
 19 הגדרים ונמצא, שהיא הנפש
 20 האלקית של הבינוני (וגם של הצדיק,
 21 כאמור) נשארת במציאות
 22 ואינה בבטול. אמנם, כאשר
 23 הנפש האלקית עובדת עם
 24 הנפש הבהמית, שמצד
 25 עצמה אין לה שום שיכות
 26 לאלקות כלל, וכדי לקרב גם אותה
 27 לאלקות נדרש מהפך קיוני ביותר
 28 בכל מהותה, הדבר אכן מחייב את
 29 הנפש האלקית עצמה ל'ביטול'
 30 במציאות', כפי שהולך ומבאר - הגה
 31 כאשר הנפש האלקית
 32 מבארת לנפש הבהמית
 33 שלהיותה גשמית וחרמית
 34 אין לה שיכות כלל לענין
 35 מברר ומזכך, אפילו יחסית לענייני
 36 העולם הזה הגשמי ומפל-שכן
 37 לענין רוחני ונפשי, ומפל-שכן
 38 לדיקות והרגש תענוג אלקי,
 39 וענין זה נוגע לו עד מצוי
 40 תמצית, עומק ופנימיות הנפש, הגה כאשר הנפש הבהמית
 41 מתפעלת מזה ואי-השייכות לעדינות, רוחניות ואלקות אכן מטרידה
 42 אותה ומפריעה לה ואכפת לה ונעשה אצלה רגש של מרידות וצער

(* כל זמן שנשארו הצירוף שלה.

קודש ישראל להוי' ראשית תבואתה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

מִתַּן-תּוֹרָה. וְהַעֲנִין בָּזֶה, שֶׁעֲבוֹדַת הָאֱבוֹת אֲמַנֵם כִּלְלָה לַיּוֹמָד
 תּוֹרָה וּבְכָל זֹאת הֵיטָה בְּהַגְבֵּלָה הַקְּשׁוּרָה בְּמִצְיֹאוֹתֵם, דְּהִנְהוּ,
 אֶף-עַל-פִּי שֶׁעֲבוֹדַת הָאֱבוֹת הֵיטָה לְמַעְלָה מִטַּעַם וְדַעַת, וְלֹא
 הֵיטָה מוֹגַבֵּל בְּגֵרֵי הַשֶּׁכֶל וְהַהֲבֵנָה (כִּשֶׁם שֶׁהֵאָחֳבָה וְהִירָאָה שֶׁל הַנֶּפֶשׁ
 הָאֱלוּקִית הֵם לְמַעְלָה מִטַּעַם וְדַעַת,
 כִּמְבוֹאֵר לַעֲלִי) שֶׁהָיָה הָאֱבוֹת הֵן
 הֵן הַמְרַכְּבָה⁴⁵, וְהַבִּיטוּל שֶׁלֹּהֵם
 לְקִדּוּשׁ-בִּירוּךְ-הוּא דוֹמֵה לַיַּחַס שֶׁבֵין
 הַמְרַכְּבָה לַמְנַהֵיג הַמְרַכְּבָה שֶׁמּוֹכֵן
 מֵאֵלָיו שְׁאִין לַמְרַכְּבָה שׁוֹם רַעְיוֹנֹת
 מִשִּׁלָּה וְעֵנִין הַמְרַכְּבָה הוּא
 בְּאִפְסָן שֶׁלְמַעְלָה מִטַּעַם וְדַעַת,
 שֶׁהָיָה הַכּוֹוֹנָה לְבִיטוּל הַרְצוֹנוֹת
 הָאִישִׁים מִכֹּל וְכֹל וּבִפְרָט
 שֶׁעֲבוֹדָתָם שֶׁל הָאֱבוֹת הֵיטָה
 בְּמִסְרִית נֶפֶשׁ בְּנִסְיוֹנוֹת שֶׁהָיָה
 לָהֶם וְהֵם עֲמָדוֹ בְּנִסְיוֹנוֹת וְהַתְּגַבְּרוֹ
 עֲלֵיהֶם כִּכּוֹחַ ה' מִסְרִית נֶפֶשׁ הַוּוִיחוֹר
 עַל הַרְצוֹנוֹת הָאִישִׁים, מִכָּל-מְקוֹם,
 כָּל עֲבוֹדָתָם הֵיטָה מִצַּד
 מִצְיֹאוֹת הַנְּשָׁמָה, כִּשֶׁם שֶׁאֲחַבֵּת
 ה' שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הָאֱלוּקִית הֵיטָה חֵלֶק בְּתֵיבָה
 נִפְרָד מִגֵּרֵי הַמִּצְיֹאוֹת שֶׁל הַנֶּשְׁמָה, כִּךְ
 הַעֲבוֹדָה שֶׁהָאֱבוֹת הֵם 'מְרַכְּבָה' וְלִמְדוֹ
 תּוֹרָה וְעִבְדוֹ אֵת ה' בְּמִסְרִית נֶפֶשׁ
 וְעֲמָדוֹ בְּנִסְיוֹנוֹת הֵיטָה חֵלֶק מִהַמִּצְיֹאוֹת
 שֶׁלֹּהֵם וְלֹא הֵיטָה בָּזֶה בְּחִינַת
 בְּטוּל בְּמִצְיֹאוֹת כִּךְ שֶׁגֵּרֵי
 הַמִּצְיֹאוֹת (הַרוּחָנִית הַנְּעֻלִית) שֶׁלֹּהֵם לֹא
 הַתְּבַטְלוּ. אֲלֵא שְׂכָאן נִדְרַשׁת תּוֹסֶפֶת
 בִּיאוּר: אֵיךְ אֲפֹשֵׁר לִוְמֵר שֶׁכֹּל הַעֲבוֹדָה
 שֶׁל הָאֱבוֹת הֵיטָה בְּתוֹךְ גֵּרֵי הַמִּצְיֹאוֹת
 הַרוּחָנִית שֶׁלֹּהֵם, וְהָיָה כִּשֶׁם שֶׁהַנֶּפֶשׁ
 הָאֱלוּקִית יוֹצֵאת מִגֵּרֵי הַמִּצְיֹאוֹת שֶׁלָּה
 בַּעֲבֻדַת הַעֲבוֹדָה שֶׁהֵיטָה מְלוּבֶשֶׁת בְּגוֹף
 גִּשְׁמִי וְכֹאֵה בְּמַגַּע עִם נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית,
 הֵינּוּ דְבָרִים שֶׁמְעֵלִימִים וּמִסְתֵּימִים עַל אוֹרָה, כִּךְ גַּם הָאֱבוֹת נִתְקַלו בְּהַעֲלֹמוֹת
 וְהַסְתֵּרִים וְלִמָּה אִם כֵּן עֲבוֹדַתֵם לֹא נִחְשַׁבְתָּ בִּיטוּל בְּמִצְיֹאוֹת? עַל כֵּן בֹּא
 הַמַּעֲנֵה: וְהֵינּוּ, שֶׁגַּם נִשְׁמָוִתֵיהֶם שֶׁל הָאֱבוֹת הֵיטָה מְלוּבֶשֶׁת
 בְּגוֹף וְלִכְּנֹס לְכֹאֲוָרָה חֵיב מְקוֹם לְשִׂאלָה שֶׁהַתְּגַבְּרוּת עַל הַמְּנִיעוֹת אֲמֹרָה
 לַהֲיַחֲשֵׁב בִּיטוּל בְּמִצְיֹאוֹת, וּמִכָּל-מְקוֹם לֹא הֵיטָה גּוֹפֵם מְעֵלִים
 וּמִסְתֵּי, שֶׁהָיָה הֵיטָה מְרַכְּבָה לְאֱלֻקוֹת גַּם מִצַּד הַגּוֹף הָאֱבוֹת
 הֵיטָה בְּרִנְגָה כּוֹז גְּבוּוָה שֶׁגַּם גּוֹפֵם הַגִּשְׁמִי לֹא הֵיטָה הַעֲלֵם וְהַסְתֵּר עַל אֱלוּקוֹת.
 וְאֶף שֶׁעֵנִין הַמְרַכְּבָה אֵינּוּ מְאַחֵד עִם הָאֲדָם הַרוֹכֵב, אֲלֵא

וְקִשׁוֹר הַנְּשָׁמָה בְּגוֹף, כִּמְבוֹאֵר לַעֲלִי בְּהַרְחֵבָה שֶׁהִדְרִיב יִיחֻדֵי לְנִשְׁמָה
 וְלֹא קִיִּים בְּשֵׂאֵר הַנְּבִרָאִים שֶׁנִּבְרָאוּ בְּאִמְצֻעוֹת דְּבַר ה' וְרַק הַנִּשְׁמָה הַתְּקַשְׂרָה
 וְהַתְּלַבְּשָׁה בְּגוֹף בְּדֶרֶךְ שֶׁל "וַיִּפַּח" שֶׁעֵנִין זֶה נֹתֵן בְּנִשְׁמָה בְּפִנְיִמִיּוֹת
 הַיְכָלֹת לְעֻלּוֹת לְמַעְלָה מִמְּקוֹרָה, שֶׁזֶהוּ עֵנִין שֶׁל הַעֲדָר
 מִצְיֹאוֹתָהּ, אֲלֵא, שֶׁלִּמְדוֹת
 שֶׁה' וַיִּפַּח" נֹתֵן לְנִשְׁמָה אֵת הַכּוֹחַ לְכַךְ,
 עֲדִיין הַדְּבַר לֹא יִכּוֹל לְהַתְּבַצֵּעַ בְּעוֹעַל
 כִּיִּין שֶׁהֲרֻגָשׁ הַגְּלוּי וְהַתְּעֻנּוּג
 כּוֹי שֶׁבְּנֶפֶשׁ הָאֱלֻקִית שׁוֹבֵעַ
 מִכֵּךְ שֶׁהִקִּירְבָה לְאֱלוּקוֹת טְבוּעָה בַּעֲצֵם
 מִהוֹתָה וְלִכֵּן כֹּאֲשֶׁר הֵיטָה מְגִיעָה לְמַצֵּב
 שֶׁל קִירְבָה לְאֱלוּקוֹת וְדְבָקוֹת בְּאֱלוּקוֹת
 אֵינן בֵּה' בִּיטוּל בְּמִצְיֹאוֹת וְאֲדַרְבָּה כִּכֵּל
 שִׁישׁ לֵה יוֹתֵר 'גִּילְיִים' וְיוֹתֵר
 'הַרְגִישִׁים' מִצְיֹאוֹתָהּ יוֹתֵר מוֹדַעַת,
 וְנִמְצָא שֶׁהַהֲרֻגָשׁ וְהַגְּלוּי הָאֲמֹרִים
 מִהוּוִים מַעֲיֵן מַחְסוֹם אֲשֶׁר מוֹנֵעַ
 לְהֲרֻגָשׁ הַבְּטוּל בְּמִצְיֹאוֹת,
 וְהַתְּגַלָּה הַבִּיטוּל דּוּקָא עַל-יְדֵי
 הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית, עַל-יְדֵי-זֶה
 שֶׁהַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית מִסְתִּירָה
 וְנִלְחַמַת נֶגְדַת הֵיטָה חֵלֶק
 אֲלֵקָה - עַל-דֶּרֶךְ שֶׁשְׁטוֹת
 ד'לְעַמַת-זֶה' מְעוֹרֵר שְׁטוֹת
 דְּקִדְשָׁה כִּמְבוֹאֵר ב'הַמְשַׁךְ הַמֵּאֲמָרִים
 בְּאֵתֵי לְגַנְי' שֶׁבְּצַד שְׁאִינוֹ צַד הַקְּדוּשָׁה
 הַחֲטָאִים נִקְרָאִים 'שְׁטוֹת' (כִּמְאֹמֵר
 חֲכָמֵינוּ ז"ל "אֵיךְ אֲדָם חוֹטֵא אֲלֵא אִם
 כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוֹת") וְלַעֲוֹנוֹת זֹאת
 עֲבוֹדַת ה' מַעַל וְמַעֲבֵר לְמוֹכֵן וּמִתְחַיֵּב
 עַל פִּי טַעַם וְדַעַת נִקְרָאת 'שְׁטוֹת
 דְּקִדְוֶשָׁה".
 (ו) וְכִמּוֹ כֵּן הוּא גַּם בְּתוֹרָה,
 כִּשֶׁם שֶׁכִּנְשַׁמָּה הַעֲלִיָּה הַגְּדוּלָה שֶׁלָּה
 הֵיטָה הַדּוֹת לִירִידָה הַגְּדוּלָה כִּךְ גַּם
 בְּתוֹרָה שְׁדוּקָא עַל-יְדֵי יְרִידַת
 הַתּוֹרָה לְמִטָּה לְבְּחִינַת מְצִרִים וַיִּצַר-הָרַע, כִּדְבָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל
 שֶׁהוֹבֵאוּ לַעֲלִי (בְּסִעֵף ב) אֲדוּת הַמַּעֲנֵה לְטַעַנַת הַמִּלְאָכִים לְתַת אֵת הַתּוֹרָה
 בְּשִׁמִּים שֶׁהַתּוֹרָה יִרְדָה דּוּקָא לְעוֹלָם הַזֶּה שִׁישׁ כּוֹ מְצִרִים וַיִּצַר הָרַע, הִנֵּה
 דּוּקָא עַל יְדֵי הִירִידָה נִעֲשֶׂה בְּסוּפֵר שֶׁל דְּבַר תּוֹסֶפֶת עֲלֵי בְּתוֹרָה
 שֶׁלֹּא הֵיטָה קִיִּים בֵּה לְפָנֵי הִירִידָה.
 וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתַּן-תּוֹרָה עַל מַעֲשֶׂה הָאֱבוֹת, דְּאֶף שֶׁקִּיִּמוֹ
 כָּל הַתּוֹרָה עַד שֶׁלֹּא נִתְּנָה⁴⁴ וְאִם כֵּן לְכֹאֲוָרָה לֹא הֵיטָה כִּמְתוֹן תּוֹרָה
 חֲדוּשׁ גְּדוּל, מִכָּל-מְקוֹם, אֵינן זֶה בְּדוּמָה לְכִמּוֹ שֶׁהָיָה אַחֲרָי

(44) יומא כח, ב. 45) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 זאת, שנתלבשה גם ביצירת הרע שהיא ענין הפכי ומנגד
 45 לאלקות, וזוהי ירידה גדולה נוספת והיננו, לפי שדוקא על-ידי
 46 העבודה עם המנגד (לא רק העבודה דנפש האלקית עצמה
 47 גם פאשר יש לה מנגד ולכן כשייא עובדת עם עצמה היא נאלצת
 48 להתגבר על ההתנגדות ועל העלמות
 49 והסתרים אבל עדיין אין זה 'ביטול'
 50 במציאות' כמבואר לעיל בהרחבה,
 51 אלא העבודה עם המנגד
 52 עצמו), באים לבחינת בטול
 53 במציאות, כנ"ל.
 54 (ז) וזהו גם המשמעות הפנימית
 55 על-פי חסידות של מה שכתוב
 56 במדרש⁴⁷ על פסוק⁴⁸ לריח
 57 שמניף טובים שמן תורק
 58 שמך, כנסת ישראל משכחת את
 59 הקדוש-ברוך-הוא שהשמנים שלו הם
 60 בעלי ריח טוב ומוסיפה ואומרת
 61 שכאשר מריקים את השמן הוא טוב
 62 וערב גם למרחוק ועל כך אומר
 63 המדרש שיש לדרוש את הפסוק
 64 שכנסת ישראל אומרת לה' - כל
 65 המצות שעשו לפניך האבות
 66 ריחות היו אבל אנו שמן
 67 תורק שמך, והכוונה היא להדגיש
 68 את מעלת המצוות של בני ישראל
 69 לאחר מתן תורה לעומת המצוות
 70 שעשו האבות, שהיא כמעלת השמן
 71 לעומת הריח דריח הוא הארה
 72 בלבד ביחס לעצם הדבר שממנו
 73 הריח נובע ונודף, והיננו, דאף
 74 שריח הוא דבר שהנשמה
 75 נהנית ממנו⁴⁹, ולכן קבעו חכמינו
 76 לברך ברכת הנהנין על ריח כשם
 77 שמברכים על מזון וכאשר האדם
 78 מתעלה ומאבד את ההכרה נעשה
 79 המשכת והתעוררות החיות
 80 מחדש על-ידי הריח, ואם כן
 81 הריח הוא בהחלט בעל חשיבות רבה
 82 מפל-מקום הרי זה הארה
 83 בלבד, ביחס לדבר עצמו שהרי
 84 פעלת הריח בעת ההתעלפות שמועילה להשיב את החיות היא רק
 85 כשנסתלקה המשכת הארת החיות, אבל העצם ישנו עדין
 86 בגופו והריח לא מסוגל, כמוכן, להחיות מתים ומכאן שעם כל חשיבותו

1 הוא דבר אחר שאמנם בטל וחסר רצונות משלו אבל בכל זאת מהות
 2 אחרת, ואם כן היה אולי מקום לומר שהאבות לא התאחדו עם האלקות
 3 בתאחדות מוחלטת וגם הם נזקקו להתגבר על העלם והסתר מצד הגוף הרי
 4 מפל-מקום למרות שענין המרכבה אין משמעו אחדות עם הרוכב ולכן
 5 הביטול של האבות לא היה בדרגה
 6 שהתאחדו עם אלקות לגמרי, בכל
 7 זאת למרות שאין התאחדות מוחלטת,
 8 הביטול מספיק גדול ועמוק ברמה כזו
 9 אשר אין זה מעלים ומסתיר
 10 ומנגד כו'. וגם הנסיונות
 11 שהיו להם, לא היו כמו
 12 הנסיונות שהיו במצרים כו'
 13 ורק ניסיונות קשים כמו אלה שעליהם
 14 בא המענה למלאכים "כלום למצרים
 15 ידרתם" הם ירידה שכדי להתעלות
 16 ממנה יש צורך בביטול במציאות.
 17 ונמצא, שעבודת האבות
 18 היתה מצד מציאות הנשמה,
 19 ולא היתה בה ענין הבטול
 20 במציאות ובהאם לזה הייתה גם
 21 ההתעלות שלהם. ורק במתן
 22 תורה שהיה לאחרי היציאה
 23 מצרים, כור הפרזל⁴⁶,
 24 כמבואר בחסידות בהרחבה שהשעבוד
 25 הקשה בעבודת פרך במצרים זיך
 26 ועדין את בני ישראל מבחינה רוחנית
 27 להיות ראויים לקבלת התורה כך
 28 שדוקא במתן תורה ולא בימי האבות
 29 נעשית העבודה באפן של
 30 בטול במציאות. וזהו החדוש
 31 דמתן-תורה, באפן שלמצרים
 32 ירדתם ויצר-הרע יש ביניכם,
 33 שמלבד זאת שהתורה ירדה
 34 מלמעלה למטה ירדות רבות עד
 35 ליירדה לעולם הזה הגשמי שכאן היא
 36 התלבשה בדיו וקלף גשמי בהם
 37 כתובים דברי התורה ובהלכות
 38 בענינים גשמיים, נתלבשה
 39 גם בטענות של שקר, שכן
 40 בהלכות מסוימות דיני ממונות טיעוני
 41 בעלי הדין הם כאלה שאחד מהם בוודאי אינו אומר אמת וזהו ענין
 42 מצרים ויצר-הרע, שלא זו בלבד שנתלבשה התורה
 43 במצרים, מצרים וגבולים של העולם הזה הגשמי, הנה עוד

(46) ראה תו"א יתרו עד, סע"א ואילך. ובכ"מ. (47) שהש"ר פ"א, ג. (48) שה"ש א, ג. (49) ברכות מג, ב.

קודש ישראל להוי' ראשית תבואתה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְאֶחָת הַדְּגָמָאוֹת עַל זֶה הִיא מִמֶּה שֶׁאֲמָרוּ חַכְמֵינוּ בַגְּמָרָא חֲכָם
 2 עֲדִיף מִנְּבִיא⁵⁰, וְהִינוּ לְפִי שֶׁהִנְבוּאָה בַסֵּדֶר הַסְּפִירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת
 3 הִיא בְּבַחֲיִנַת נְצַח-וְהוֹד, הַסְּפִירוֹת הַמְּשֻׁמָּשׁוֹת אֲמָצְעֵי הַלְּעִבֵּר וְלִמְסוֹר
 4 אֵת הַהִשְׁפָּעוֹת מֵהַפְּנִימִיּוֹת אֶל הַחִיצוֹנִיּוֹת, מֵהַשְּׂכַל וְהַמִּידוֹת אֶל הַמַּעֲשֵׂה וְכֵן
 5 מֵעוֹלָם לְעוֹלָם וּבְזֶה גּוֹפָא עֲצֻמו
 6 יֵשׁ בְּמָה חֲלוּקִים, הַבְּדִלִים
 7 וְדִרְגוֹת שׁוֹנוֹת בְּהַתָּאם לְחֲלוּקָה
 8 הַכְּלָלִית שֶׁל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים
 9 לְאַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה,
 10 יְצִירָה וְדִבְרִיאָת יִשְׁעִיהָ הִיא
 11 בְּנְצַח-וְהוֹד וְדִבְרִיאָה (שֶׁבְּהֵם)
 12 נִתְלַבְּשׁוּ נְצַח-וְהוֹד
 13 (דְּאֲצִילוֹת), וְנִבְּוֹאָת יְחֻזְקָאֵל
 14 הִיא לְמִטָּה יוֹתֵר, שֶׁהִיא רַק
 15 בְּבַחֲיִנַת נְצַח-וְהוֹד וְדִיֻּצְרָה,
 16 וְלָכֵן חֲכָם עֲדִיף וְנִעְלָה מִנְּבִיא,
 17 לְפִי שֶׁהִנְבוּאָה הִיא רַק
 18 בְּנְצַח-וְהוֹד, וְהַחֲכָמָה הָרַשׁוּנָה
 19 וְהַתְּחַלָּה שֶׁל כָּל הַסְּפִירוֹת הִיא
 20 בְּבַחֲיִנָּה נְעֻלִית יוֹתֵר, מִנְּצַח וְהוֹד
 21 שְׂבָאוֹת בַּסֵּדֶר הַסְּפִירוֹת רַק אַחֲרָי עֵיקֵר
 22 הַשְּׂכַל (חֲכָמָה, בִּינָה, דַּעַת) וְעֵיקֵר
 23 הַמִּידוֹת (חֲסֵד, גְּבוּרָה, תְּפָאֵרֶת) וְכִמּוֹ
 24 רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי
 25 וְהָאֲרִיזוֹ"ל שֶׁהִשְׁיִגוּ בְּבַחֲיִנַת
 26 נְעֻלוֹת הַרְּבָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר
 27 בְּחִינַת נְצַח-וְהוֹד, וּמְכַל-
 28 מְקוֹם מְשַׁחֲרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 29 נִטְלָה נְבוּאָה⁵¹, וְאֵלּוּ הַחֲכָמָה
 30 גִּשְׁאָרָה, אִף שֶׁאֵם הַנְּבוּאָה נִיטְלָה
 31 בְּגִלְגַל מַעְלַתָּה הַגְּדוּלָּה שֶׁלָּא הִיִּתָּה
 32 יְכוּלָּה לְהִיּוֹת אַחֲרָי הַחוּרְבָן וְהָעֵלֶם
 33 וְהַסְּתֵר עַל אֲלוּקוֹת שִׁרֵּד הָעוֹלָם
 34 בְּעַקְבוֹתָיו, הִרִי אִם נִצַּח וְהוֹד חֲדָלוּ
 35 לְהֵאִיר קָל וְחוֹמֵר שֶׁהַחֲכָמָה הִיִּתָּה
 36 צְרִיכָה לְהִיפָּסֵק, וְלִמָּה הַחֲכָמָה נִשְׂאָרָה
 37 גַּם אַחֲרָי הַחוּרְבָן? וְהִינוּ לְפִי
 38 שֶׁיֵּשׁ מַעְלָה יְתֵרָה בְּנִבְּוֹאָה עַל
 39 הַחֲכָמָה (לְמִירוֹת שֶׁבַּסֵּדֶר הַמְּדִרְיָגוֹת
 40 הַחֲכָמָה נְעֻלִית מִנְּצַח וְהוֹד). וְהַבְּאוּר
 41 בְּזֶה⁵², דְּעָם הֵיּוֹת שֶׁחֲכָם
 42 עֲדִיף מִנְּבִיא לְפִי שֶׁמְּשִׁיג בְּמְדִרְגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת יוֹתֵר, מְכַל-
 43 מְקוֹם, הִרִי הַשְּׂגָת הַחֲכָם הִיא רַק יְדִיעַת הַמְּצִיאוֹת בְּלָבָד,

1 שֶׁל הִרִיחַ בַּסֵּךְ הַכּוֹל כּוֹחוֹ מוֹעֵט וּמוֹגֵבֵל. מֵה־שְׁאִינְ-בֶן שְׁמֹן תוֹרֵק
 2 שְׁמֵךְ הוּא הַמְּשַׁכֵּת הָעֵצִים כְּאִשֶׁר בְּמִשְׁלַח הַכּוֹוֹנָה לְשִׁמּוֹן עֲצֻמוֹ וְלֹא רַק
 3 לְרִירוֹת וּבְנִמְשַׁל הַכּוֹוֹנָה שֶׁמַּעֲשֵׂה הַמְּצוּוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת הַמְּשִׁיךְ וְגִילָה הָאֵרָה
 4 מֵאֲלוּקוֹת, וְמַעֲשֵׂה הַמְּצוּוֹת שֶׁלֹּאֲחֵר מִתֵּן תוֹרָה מִמְּשִׁיךְ וּמוֹגֵלָה אֵת עֵצִים
 5 הָאֲלוּקוֹת. וְזוֹהִי מַעְלַת הָעֲבוּדָה
 6 שְׁלֹאֲחֵרִי מִתֵּן-תוֹרָה עַל
 7 עֲבוּדַת הָאֲבוֹת, שֶׁעֲבוּדַת
 8 הָאֲבוֹת הִיְתָה מִצַּד מְצִיאוֹת
 9 הַנְּשֻׁמָּה, וְלֹא הִיְתָה בְּהַ שְׂטוֹל
 10 בְּמְצִיאוֹת, כְּמִבְּאוּר לְעִיל בְּהַרְחֵבָה
 11 וְלָכֵן כָּל הַמְּשַׁכֵּה הִיְתָה
 12 הָאֵרָה בְּלָבָד, מֵה־שְׁאִינְ-בֶן בְּמִתֵּן-תוֹרָה,
 13 בְּמִתֵּן-תוֹרָה, כְּאִשֶׁר לְמְצִירִים
 14 יְרַדְתֶּם וְיִצְרֵ-הֲרַע יֵשׁ בִּינֵיכֶם,
 15 נִמְשָׁךְ הָעֵצִים, וְהִינוּ מִצַּד
 16 הַבְּטוֹל כּוֹ' כְּפִ"ל.
 17 וְהַעֲנִין בְּזֶה, דְּעָם הֵיּוֹת שֶׁעֲבוּדַת הָאֲבוֹת הִיא
 18 שֶׁעֲבוּדַת הָאֲבוֹת הִיא בְּמְדִרְגָּה
 19 נְעֻלִית, וְאֵלּוּ הָעֲבוּדָה
 20 שְׁלֹאֲחֵרִי מִתֵּן-תוֹרָה, לְאֲחֵרִי
 21 שְׁלֹאֲחֵרִי יְרַדְתֶּם וְיִצְרֵ-הֲרַע
 22 יֵשׁ בִּינֵיכֶם, הִיא בְּמְדִרְגָּה
 23 פְּחוּתָה, שֶׁהִיא מוֹבֵן כִּי לְמִירוֹת
 24 שֶׁבְּעֲבוּדַת הָאֲבוֹת (כְּמוֹ בְּעֲבוּדַת הַנֶּפֶשׁ
 25 הָאֲלוּקִית מִצַּד עֲצֻמָּה) אֵין 'בִּיטוֹל
 26 בְּמִצִּיאוֹת' בְּמוֹבֵן שֶׁל יְצִיאָה מִכָּל גְּדִירִי
 27 הַמְּצִיאוֹת וְהַתְּבַטְלוֹת מוֹחַלְטוֹת, בְּכָל
 28 זֹאת אֵין סִפְקָ שֶׁעֲבוּדַת הָאָדָם נְעֻלִית
 29 לְאֵין שִׁיעוֹר לְגַבֵּי עֲבוּדַת כָּל יְהוּרֵי כָּל
 30 מִצַּב וְרַק עַל הָאֲבוֹת נִאֲמַר שֶׁהִיוּ
 31 'מְרַכְבֵּי' לְאֲלוּקוֹת, וְלִמָּה אִם כֵּן
 32 הָעֲבוּדָה הַנְּעֻלִית מֵאֵד שֶׁל הָאֲבוֹת
 33 מִמְּשִׁיכָה וּמוֹגֵלָה רַק הָאֵרָה, וְהָעֲבוּדָה
 34 הַפְּחוּתָה וְהַנְּמוּכָה שֶׁלֹּנוּ מִמְּשִׁיכָה אֵת
 35 הָעֵצִים? אֵלּא הַבִּיאוֹר הוּא כִּי מְכַל-
 36 מְקוֹם, הִרִי יְדוּעַ שֶׁפְּחוּיָת
 37 הָעֵצִים אֲפִילוֹ בְּמְדִרְגָּה
 38 פְּחוּתָה, הִיא גְּבוּהָה יוֹתֵר
 39 מֵאֲשֶׁר הָאֵרָה שֶׁמְּדִרְיָגָה
 40 עֲלִיוֹנָה כֵּן שֶׁבְּסוֹלֵם הַדְּרִגוֹת בּוֹדֵאֵי
 41 שֶׁעֲבוּדַת הָאֲבוֹת נְעֻלִית יוֹתֵר, וּמִצַּד שֶׁנִּי
 42 דּוּקָא עֲבוּדַת הַפְּחוּתָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַחֲרָי מִתֵּן תוֹרָה יֵשׁ בָּהּ מַעְלָה שְׁאִין
 43 בְּעֲבוּדַת הָאֲבוֹת וְרַק בָּהּ נִמְשָׁךְ הָעֵצִים.

(50) ב"ב יב, א. 51) ראה תוספתא סוטה פי"ג, ד. ירושלמי סוטה פ"ט הי"ג. שהש"ר פ"ח, ט (ג). וראה יומא ט, ב. סוטה
 מח, ב. ובכ"מ. 52) ראה תניא אגה"ק סי"ט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְהִינוּ, שְׂאִינוּ מְשִׁיג וּמְפִיר אֶת הַמְצִיאוֹת כִּי אִם בְּאֶפֶן שֶׁל
2 יְדִיעָה בְּלִבְד. וְגַם הַשְּׂגָת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְהָאֲרִיז"ל
3 שֶׁהִיְתָה בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, הָרִי יְדוּעַ שְׂרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הִיא רַק
4 בִּיצִירָה⁵³, וְכֵן ד' שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָרֶד"ס⁵⁴, כַּמְסוּפָר בַּגְּמָרָא בְּפִרְסוּת

האלוקית כשהיא עובדת את ה' מצד עצמה מתענגת על ה', ודבר זה לא שייך
כלל לנפש הבהמית מפל-מקום, היא נעלית יותר מעבודת
הנפש האלקית מצד-עצמה, כי, בעבודת הנפש האלקית
מצד-עצמה (היינו שגם בהיותה מלבשת בנפש הבהמית

על ארבעה שנוכנסו לפרדס הרוחני של

1 בְּלִבְד, וְהִינוּ, שְׂאִינוּ מְשִׁיג וּמְפִיר אֶת הַמְצִיאוֹת
2 כִּי אִם בְּאֶפֶן שֶׁל יְדִיעָה בְּלִבְד. וְגַם הַשְּׂגָת רַבִּי
3 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְהָאֲרִיז"ל שֶׁהִיְתָה בְרוּחַ
4 הַקֹּדֶשׁ, הָרִי יְדוּעַ שְׂרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הִיא רַק
5 בִּיצִירָה⁵³, וְכֵן ד' שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָרֶד"ס⁵⁴, הִיְתָה
6 הַשְּׂגָתָם רַק בִּיצִירָה, וּמָה שֶׁהִשִּׁיגוּ עַל-יְדִי-זָה
7 בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת הִיְתָה רַק בְּבַחֲנִית יְדִיעַת
8 הַמְצִיאוֹת. מֵה-שְׂאִינֶיךָ בֶּן נְבוֹאָה הִיא בְּחִינַת
9 הַפְּרָה, שְׁמִכִּיר אֶת הַמְצִיאוֹת, וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב רַבִּי
10 חַיִּים וַיְטַל בְּשַׁעְרֵי הַקֹּדֶשׁ⁵⁵ שֶׁהָאוֹרוֹת שֶׁבְּאוֹתָהּ
11 הַמְדַרְגָּה שֶׁבָּה הִיְתָה הַנְּבוֹאָה, נִחְקְקוּ וְנִצְטְרוּ
12 בְּמַחְשַׁבַת הַנְּבִיא כו', וְלִכֵּן גְּדֹלָה מַעֲלַת הַנְּבוֹאָה
13 עַל הַחֻכְמָה, דְּהֵגַם שֶׁהַחֻכְמָה הִיא בְּמַדְרָגוֹת
14 נְעֻלוֹת יוֹתֵר, מִפְּל-מְקוֹם גְּדֹלָה מַעֲלַת הַנְּבוֹאָה,
15 לְפִי שֶׁהִיא בְּבַחֲנִית הַפְּרָה. וְנִמְצָא, שֶׁבַחֲנִית
16 הַעֲצָמִי מַמְדַרְגָּה תַּחְתּוֹנָה הִיא לְמַעְלָה מֵהָאֲרָה
17 שְׁמַמְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה.

18 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה יוֹכֵן גַּם בְּעִבּוּדָה, שֶׁהַעֲבֹדָה עִם
19 הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית, עִם הַיְוִתָה
20 בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָה, מִפְּל-מְקוֹם, הִיא נְעֻלִית יוֹתֵר
21 מִעֲבֹדַת הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית מִצַּד-עֲצָמָה, כִּי,
22 בְּעִבּוּדַת הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית מִצַּד-עֲצָמָה (הֵינּוּ שֶׁגַּם
23 בְּהִיוֹתָה מְלַבֶּשֶׁת בְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית וּמְרַגֵּיֶשָׁה אֶת
24 הָרְחוּק דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, מִפְּל-מְקוֹם, הַעֲבֹדָה
25 הִיא עֲבֹדַת הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית מִצַּד-עֲצָמָה), עֲדִין
26 לֹא נִתְבַּטַּל מִמְצִיאוֹתוֹ (פְּנ"ל), וְלִכֵּן צְרִיכָה
27 לְהִיּוֹת הַעֲבֹדָה עִם הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית דְּוָקָא, וְהִינוּ,
28 לֹא הַעֲבֹדָה דְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ שֶׁהִיא לְהַפְשִׁיט אֶת עֲצָמוֹ (אוֹיְסְטָאן יִזְיָ) מִהַנֶּפֶשׁ
29 הַבְּהֵמִית, וְלֹא הַעֲבֹדָה דְּשִׁבְרֵית הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית, אֲלֵא צְרִיךְ לְפַעַל (דְּוִרְכְּטָאן)
30 אֶת הַעֲבֹדָה עִם הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית עֲצָמָה, לְפַעַל בְּמַדּוֹת דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית שֶׁהֵם
31 בְּבַחֲנִית קִשָּׁה כְּאֲרוֹז⁵⁶, שִׁיְהִיָּה בָּהֶם הַבְּטוּל, וּבְטוּל זֶה הוּא בְּטוּל הַמְצִיאוֹת.
32 וְעַל-יְדֵי הַבְּטוּל בְּמְצִיאוֹת דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, בָּאָה גַּם הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית לְבַחֲנִית

6 קירבה לאלוקות (ואצל כל אחד מהם
7 הכניסה ל'פרדס' והיציאה ממנו הייתה
8 באופן אחר) והייתה השגתם רק
9 ביצירה, ומה שהשיגו על-
10 ידיה בעולם האצילות היה
11 רק בבחינת ידיעת המציאות
12 ולא יותר כי סוף סוף מדובר בענייני
13 אלוקות רוחניים ומופשטים שקשה
14 להבין ולהשיג את מהותם בצורה
15 ברורה. מה-שאינך בן נבואה
16 היא בחינת הפרה, שמכיר
17 את המציאות, וכמו שקכתב
18 רבי חיים ויטל בשערי
19 הקדשה⁵⁵
20 שבאותה המדרגה שבה
21 הייתה הנבואה, נחקקו
22 ונצטרו במחשבת הנביא
23 כו', ולכן גדלה מעלת
24 הנבואה על החכמה, דהגם
25 שהחכמה היא במדרגות
26 נעלות יותר, בסולם הדרגות
27 מפל-מקום גדלה מעלת
28 הנבואה, לפי שהיא בבחינת
29 הפרה ברורה ומאירה במהות
30 הדרבים. ונמצא, שבחינת
31 העצמי ממדרגה תחתונה
32 היא למעלה מהארה
33 שממדרגה עליונה וזה הביאור
34 באמור לעיל שמבחינת סולם הדרגות,
35 האבות הן במדרגה עליונה ואנו
36 במדרגה פחותה. ואילו בהמשכה, יש
37 מעלה בעבודה שלאחר מתן תורה
38 שדווקא היא פועלת את המשכת
39 העצם.

40 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה יוֹכֵן גַּם
41 בְּעִבּוּדָה, שֶׁהַעֲבֹדָה עִם
42 הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית, עִם הַיְוִתָה
43 בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָה, וְאִילוֹ הַמְשַׁכָּה, יֵשׁ

(53) ראה שעה"ק להרח"ו ח"ג שער ו. (54) חגיגה יד, ב. (55) שם שער ה"ו. (56) ראה תו"ח בראשית ט, א ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' תע ואילך. ובכ"מ.

קודש ישראל להוי' ראשית תבואתה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 את הדבר בנפש הבהמית לבחינת בטול במציאות. וכידוע
 2 במעלת ה'פעלי תשובה' שמצד הרגש הרחוק, כיון שבעבר,
 3 קודם שעשו תשובה היו רחוקים, הרי לאחר שעשו תשובה ונתקרבו
 4 עבודתם היא בלשון הווה ברעותא יתיר ובחילא יתיר⁵⁷,
 5 בתוספת רצון ובתוספת כוח שמעלת
 6 עבודתם של בעלי התשובה היא
 7 לא רק לגבי עבודת הצדיקים
 8 שעבודתם אינה מצד הרחוק
 9 כלל, וכיוון שלא היו רחוקים אין
 10 להם את תחושת נעימות וערבות של
 11 ההתקרבות שישנה אצל בעלי התשובה
 12 אלא גם לגבי עבודת
 13 הבינונים שההתעוררות
 14 אצלם היא מצד הרחוק
 15 (פנ"ל סעיף ה), ואם כן לכאורה
 16 גם הבינונים שורים בענין זה לבעלי
 17 התשובה אבל לאמתו של דבר מעלה
 18 זו מיוחדת רק לבעלי התשובה פני,
 19 בעבודת הבינונים הרחוק
 20 הוא מצד הנפש הבהמית,
 21 והעבודה היא בנפש
 22 האלקית, שאינה בכחינת
 23 בטול במציאות, וכשאין יציאה
 24 מוחלטת מגדרי המציאות גם תחושת
 25 הירחוק לא מביאה להתעלות העצומה
 26 ללא גבול מה שאין-פן עבודת
 27 התשובה שהיא עבודה עם
 28 הנפש הבהמית היא כן מתבטלת
 29 במציאות כדי להתקרב לאלוקות,
 30 ולכן הרי זה ברעותא יתיר
 31 ובחילא יתיר. וכמשל אמת
 32 המים שפאשר ישנה סתימה
 33 המונעת את הלוח המים, סכו
 34 המונע את הורמה הגה על-ידי
 35 ההסתר נעשה התגברות
 36 המים (וגם הסתימה עצמה
 37 הולכת ואם הזרם חזק באמת, בסופו
 38 של דבר, לא זו בלבד שהסכו מגביר
 39 את הורמה אלא שבסופו של דבר
 40 הסכו עצמו נפרץ). וכמו כן הוא
 41 גם בעבודה, שעל-ידי עבודת
 42 התשובה, שהיא העבודה עם
 43 הנפש הבהמית עצמה, אזי
 44 מתחדש התקף בנפש
- 1 בטול במציאות. וכידוע במעלת ה'פעלי
 2 תשובה' שמצד הרגש הרחוק, עבודתם היא
 3 ברעותא יתיר ובחילא יתיר⁵⁷, שמעלת עבודתם
 4 היא לא רק לגבי עבודת הצדיקים שעבודתם
 5 אינה מצד הרחוק כלל, אלא גם לגבי עבודת
 6 הבינונים שההתעוררות אצלם היא מצד הרחוק
 7 (פנ"ל סעיף ה), פי, בעבודת הבינונים הרחוק
 8 הוא מצד הנפש הבהמית, והעבודה היא בנפש
 9 האלקית, שאינה בבחינת בטול במציאות, מה-
 10 שאין-פן עבודת התשובה שהיא עבודה עם
 11 הנפש הבהמית, ולכן הרי זה ברעותא יתיר
 12 ובחילא יתיר. וכמשל אמת המים שפאשר ישנה
 13 סתימה המונעת את הלוח המים, הגה על-ידי
 14 ההסתר נעשה התגברות המים (וגם הסתימה
 15 עצמה הולכת). וכמו כן הוא גם בעבודה,
 16 שעל-ידי עבודת התשובה, שהיא העבודה עם
 17 הנפש הבהמית עצמה, אזי מתחדש התקף
 18 בנפש האלקית.
- 19 (ח) וזהו קדש ישראל להוי' ראשית תבואתה,
 20 שיש בזה ב' ענינים. ענין הא', שהם
 21 בתרומה, מאכל אדם. וענין הב' שהם פלמה,
 22 מאכל בהמה. וההוספה בענין הב' על הענין
 23 הא' היא, שצריכה להיות העבודה עם הנפש
 24 הבהמית דוקא. והינו, שאין מספיק העבודה
 25 דנפש האלקית עצמה, פיון שזוהי עבודה
 26 הקשורה עם מציאותו, וגם פאשר הנפש
 27 האלקית מלפשת בנפש הבהמית, הגה לא מפעי
 28 בצדיקים שהתעוררות האהבה בזה על-ידי
 29 ההתבוננות, אלא גם בבינונים
 30 האהבה בזה על-ידי הרחוק, והצער והכאב על
 31 הירחוק מאלוקות הוא הגורם והמעורר
 32 בהם את הצימאון ואת האהבה הרי
 33 גם בהם עדיין אין 'ביטול במציאות'
 34 פיון שהרחוק הוא מצד
 35 הנפש הבהמית, והעבודה
 36 היא עם הנפש האלקית, הרי
 37 היא נשארת עדין במציאותה,
 38 כמבואר לעיל, וכל העבודה
 39 מגיעה רק לבחינת העולם
 40 שישנו במציאות כיון שהנשמה
 41 נשארת במציאות, הרי עבודת ה' בדרך
 42 זו עולה למעלה רק עד הדרגות הללו
 43 באלוקות שהן אמנם נעלות כל כך עד
 44 שהן נעלמות ונסתרות אבל מדובר
 45 בהעלם שעדיין ישנו במציאות' ולא
 46 בכדי

(57) ראה זח"א קכט, ב. וראה אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרנא ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 העלם מוחלט. ובכרי להגיע לבחינת העלם שאינו במציאות,
 2 דרגות נעלות במידה כזו שלא מתגלות כלל הרי זה על-ידי העבודה
 3 עם הנפש הבהמית עצמה שהרי זו העבודה של 'ביטול במציאות'.
 4 וזהו ענין העבודה הרוחנית של קצירת העמר, מאכל בהמה⁵⁸,
 5 שמתעם זה הפסוק מדמה את בני
 6 ישראל לא רק לתרומה אלא גם לעומר
 7 שעל-זה נאמר⁵⁹ מהחל
 8 חרמש בקמה, קמה מלשון
 9 קומה⁶⁰, דקאי על קומת
 10 הנפש הבהמית⁶¹, כי לא די
 11 לבטל ולהעלות רק פרט אחד בנפש
 12 הבהמית אלא יש לחולל שינוי בכל
 13 ה'ציור קומה' שלה היינו בכל הדרגות
 14 מתחילה ועד סוף וצריך לפעל
 15 בטול במציאות בקומת הנפש
 16 הבהמית כולה בכל הדרגות ובכל
 17 הפרטים ולכן בימי ספירת העומר שהם
 18 מ"ט ימים עוסקים בירור כל שבע
 19 המידות בפרטיות, כפי שכל אחת מהן
 20 כלולה מכל השבע (מ"חסד שבחסד"¹³

עד "מלכות שבמלכות"), ועל-ידי הבטול במציאות בקומת הנפש
 הבהמית לפרטיה ופרטי פרטיה נעשה בטול במציאות גם בנפש
 האלקית, ועל-ידיה מגיעים לבחינת העלם שאינו
 במציאות, דרגות גבוהות ביותר באלוקות שנעלמות לחלוטין ומציאותן
 איננה ניכרת כלל ולמעלה יותר
 ועד - לעצמותו ותברך, שזה
 נמשך דוקא על-ידי העבודה
 בברור הנפש הבהמית וגופו
 וחקלקו בעולם, ועל ידי בירור
 והעלאה זו, האדם לא רק מתעלה
 בעצמו ומתקרב לאלוקות בעצמו אלא
 שעושה את העולם דירה לו
 ותברך⁶², שלמטה בעולם
 הנה שהוא עולם נחות ותחתון שאין
 למטה הימנו? הנה גלוי עצמותו
 ותברך ממשי.

להגיע לבחינת העלם שאינו במציאות, הרי זה
 על-ידי העבודה עם הנפש הבהמית עצמה. וזהו
 ענין קצירת העמר, מאכל בהמה⁵⁸, שעל-זה
 נאמר⁵⁹ מהחל חרמש בקמה, קמה מלשון
 קומה⁶⁰, דקאי על קומת הנפש הבהמית⁶¹,
 וצריך לפעל בטול במציאות בקומת הנפש
 הבהמית, ועל-ידי הבטול במציאות בקומת
 הנפש הבהמית נעשה בטול במציאות גם בנפש
 האלקית, ועל-ידיה מגיעים לבחינת העלם
 שאינו במציאות, ולמעלה יותר - לעצמותו
 ותברך, שזה נמשך על-ידי העבודה בברור הנפש הבהמית וגופו וחקלקו
 בעולם, שעושה את העולם דירה לו ותברך⁶², שלמטה בעולם הנה גלוי
 עצמותו ותברך ממשי.

(58) ראה ד"ה משכני פ"ה (לעיל ע' 18). וש"נ. (59) פ' ראה טז, ט. (60) רא"ש סוף פסחים. כסף משנה הל' תמידין ומוספין פ"ז הכ"ג בשם ראשונים. שו"ע אדה"ז או"ח סתפ"ט ס"ד. וראה זח"ג קכד, רע"א. ועוד. (61) ראה בארוכה ד"ה לה"ע ספירת העומר (לעיל חכ"ב ע' 299 ואילך). וש"נ. (62) ראה תניא פל"ו.

המשך ביאור למס' זבחים ליום שני עמ' א

1 מי חטאת, משום שיש כאן רק כל שהו מהפסולים, ואף להזאה די
 2 בכל שהו שהרי טובר שאין צריכה שיעור, וכל אחת מההזאות
 3 אינה יכולה להיות קטנה משיעור כל שהו.
 4 הגמרא מקשה על פירושו של ריש לקיש: מיתבי, שנינו בברייתא
 5 (תוספתא פרה פ"ט ה"א), מים פסולים שנפלו לצלוחית של מי חטאת, כל
 6 המים שבצלוחית פסולים להזאה. רבי חולק ואומר, לרבי רבי

אליעזר שסובר במשנה שמי חטאת שנתערבו בהם מים פסולים,
 מזה שתי הזאות ונטהר, הוזה כל שהוא מטהרת, והוזה אין צריכה
 שיעור. וכן סובר שהוזה שמהצה ממנה פשר ומהצה פסול, כשרה,
 ואין אומרים שמתהרת רק כשכולה מי חטאת. וקשה לריש לקיש
 שאמר שלרבי אליעזר 'הזאה צריכה שיעור'.

המשך ביאור למס' זבחים ליום רביעי עמ' ב

1 להיכל, כגון דם חטאות חיצוניות, קרינן ליה גם את סופו של
 2 הפסוק 'פנימה', ונפסל בבואו אל קודש הקדשים. אבל כל היבא
 3 דלא קרינן אל תקודש, וכגון דמים אלו שמצותם בהיכל, לא קרינן
 4 'פנימה', ואינם נפסלים בהכנסתם לקודש הקדשים. או דלמא נפסל
 5 דמם אם נכנסו לקודש הקדשים, היות ושללא במקומן הוא - שנכנס
 6 דמם פנימה למקום שאינו ראוי להם.
 7 ואם תימצי לומר - אם נכריע את הספק ונאמר שלא במקומן הוא,
 8 שסוף סוף נכנסו הדמים פנימה למקום שאינו ראוי להם, ועל זה
 9 הקפידה התורה ונפסלו. עדיין יש להסתפק בדמם של פרי ושיעור
 10 של יום הכיפורים, שהנה מדמין על הפדים של הארון שבקודש
 11 הקדשים, כמצותם, והוציאן להיכל כדי להוות מדמם על הפרוכת

כדינם, וחזר והכניסן פנימה לקודש הקדשים שלא לצורך, מהו
 הדין. מי אמרינן במקומן הוא, אין זה נקרא שהכניסו הדם למקום זר
 שאינו ראוי להם, שהרי היה צריך להוות מהם בתחילה בקודש
 הקדשים על בין הבדים, או דלמא - או שמא, הואיל ונפק - כיון
 שיצא הדם מקודש הקדשים ונעשתה כבר מצותו שם, נפק - יצא
 לגמרי, ושוב אין זה מקומו הראוי, ואם יחזור ויכניסו, יפסל בכך.
 ואם תימצי לומר שלאחר שיצא הדם מקודש הקדשים, הואיל ונפק
 נפק - שוב אין זה מקומו ונפסל, עדיין יש להסתפק מה הדין אם
 הנה מדמין של הפר או השעיר על הפרכת, בעומדו כמצותו בין
 הפרוכת למזבח